Zevende Jaargang. **Maandag 27 Mei 1861.** **N°. 21.**

NEDERLANDSCH INDIE,

Staat- en Letterkundig Weekblad.

Abonnement.

Prijs per Jaargang *franco* voor alle Steden van het Rijk *f* 8.—.
Voor Java en de buiten-bezittingen *f* 25.—, bij vooruitbetaling.
Verschijnt elken Zaturdag-avond.
Men abonneert zich voor niet minder dan een geheelen Jaargang.

UITGEVER

H. C. SUSAN, C.Hzoon, te *'s Gravenhage.*
Abonnementen worden aangenomen bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren.
Alle ingezonden Stukken, Advertentiën, enz., moeten *franco* aan het adres van den Uitgever worden ingezonden.

De discussiën over het elfde hoofdstuk.

II.

DES MINISTERS ANTWOORD OVER HET KULTUURSTELSEL.

In zijne rede op den 13 Mei jl. gehouden, heeft de Minister van Kolonien mede besproken het kultuurstelsel, en bij deze toelichting moeten wij voor eenige oogenblikken stilstaan.

De Minister meende, dat omtrent dat stelsel *vier* partijen of rigtingen te onderscheiden zijn, en wenschte, zonder in het minste op personen het oog te hebben, dat feit te constateren. De *eerste* rigting is, zeide hij, die van hen, welke beweren, dat het kultuurstelsel moet blijven bestaan, onveranderd zoo als het nu werkt. De *tweede* rigting is die, welke het kultuurstelsel hoe eerder des te beter opgelost en afgebroken wil zien. De *derde* rigting verlangt de oplossing van het kultuurstelsel of van den verpligten arbeid van dat stelsel, in vrijen arbeid om de voordeelen die het gouvernement thans trekt, later door vrijen arbeid te kunnen erlangen; terwijl eindelijk de *vierde* rigting wenscht de oplossing van den verpligten arbeid in vrije industrie.

De Minister van Kolonien voegde er bij, dat men op het oogenblik slechts te doen had met beide laatstgenoemde rigtingen; omdat hij zich overtuigd hield, dat de beide eerstgenoemde rigtingen in de Kamer geene voorstanders vinden en zij ook in strijd zijn met de wet, het regeringsreglement voor Indië.

Is echter deze zienswijze van den Minister van Kolonien wel zoo geheel juist, vooral wat de *eerste* rigting betreft, met betrekking tot dat, wat de *derde* rigting voorstaat? — Heeft hij zich hier niet te zeer op het gebied der algemeenheden bewogen, om de door hem aangeduide rigtingen maar zoo voetstoots te kunnen aannemen? Wij gelooven van *ja*, en wij achten ons verpligt, daarvan het bewijs te leveren.

Waar, vragen wij dan, is die *eerste rigting* welke beweert: dat het kultuurstelsel moet blijven bestaan, *onveranderd*, zoo als het nu werkt? In de Kamer werd zij, verklaarde de Min. van Kolonien, niet gevonden; zij bestaat derhalve daar buiten. Nu hebben wij nog al eene vrij wèl voorziene bibliotheek van werken over Indie van allerlei soort, voorts van de meeste brochures en dagbladartikelen, gedurende het laatste tiental jaren uitgekomen, maar tot dusverre zoeken wij nog altoos te vergeefs naar de schrijvers, welke in die *eerste* rigting zijn, d. i., die het kultuurstelsel willen laten, *onveranderd, zoo als het nu werkt.* Daarom ware het, in ons oog, wèl wenschelijk geweest, om, òf de schrijvers welke in die rigting zijn bij name te noemen, òf hun stelsel zoodanig te preciseren, dat zij zelven in staat waren, als tot die partij te behooren, zich daarin te kunnen herkennen.

Wij voor ons kennen in den lande slechts *twee* hoofdrigtingen.

De eene partij voor Indie is de conservatieve of behoudende; dat is die, welke voor die Bezitting, zoo als het programma van 23 April jl. zegt: van *bestaande toestanden* uitgaat; de partij, welke de prerogativen der Kroon verdedigt, dus de Regering, indien deze haar standpunt begrijpt, steunt, helpt en bijstaat en die een krachtvol bestuur voor Indië verlangt: eene Regering, welke in hare maatregelen moedig het hoofd weet te bieden aan al die theorien en liberale wendingen, welke het in Indië bestaande sloopen, en aan het tijdelijk belang van *enkelen*, de belangen van Indië en het Moederland willen opofferen.

Die partij nu wil het kultuurstelsel *voor alsnog* behouden; maar waarom? Juist omdat zij, even als de Regering in haar programma van 23 April jl., van *bestaande toestanden* uitgaat. Omdat zij, niet zelve, maar door de Regering en in de uitlatingen nu en dan der liberalen, — voorstanders van zoogenaamden *vrijen arbeid*, — de tallooze bewijzen ziet geleverd, dat die bestaande toestanden zijn: ongeschiktheid der bevolking *voor alsnog*, om op haar zelve te staan; onvatbaarheid *voor alsnog* om de voordeelen van arbeidzaamheid en noeste vlijt te beseffen; ongeschiktheid, *voor alsnog*, om gelijk eene ontwikkelde, zelfstandige maatschappij hare regten, volgens regelen van wet en regt, tegenover inhalige hoofden en schraapzuchtige fortuinzoekers te verdedigen. Om al deze redenen roept die partij de Regering voortdurend toe: « laat u door geene schoonklinkende theoriën verblinden; houdt het kultuurstelsel vast, als het veiligste en beste middel, om eene bevolking als die van Java op te leiden en, in het belang harer maatschappelijke en materiële ontwikkeling, uw eigen gezag staande te houden! »

En wat heeft nu die partij daartoe steeds in honderde geschriften, jaren lang, de Regering voor oogen gehouden en aanbevolen?

Zij heeft altoos gewezen op de leemten, welke het kultuurstelsel bleven aankleven; maar ook tevens niet gezwegen van de *middelen* welke behoorden te worden aangewend, om dat stelsel in het belang der bevolking en in dat van het Moederland, méér naar eisch te doen werken. Die partij heeft altoos betoogd en het met tal van voorbeelden gestaafd, dat, indien ook al in de werking van dat stelsel gebreken waren aan te wijzen, welke zij trouwens nooit ontkend heeft, deze gezocht moesten worden, vooral in een ontoereikend toezigt van den kant der Europesche ambtenaren, en zulks, omdat het getal van deze veel te gering was, om alles naar behooren te overzien. Die partij heeft steeds gezegd: regel de bezoldiging der mindere hoofden op eene wijze en zoodanig overeenkomstig hunne behoeften, dat knevelarij van den gemeenen man door velen niet uit nooddwang geschiede, maar als eene wezenlijke *misdaad* kan worden gestraft. Diezelfde partij heeft zoo dikwijls aangetoond, dat zonder vergrooting van het Europeesch personeel tegen die knevelarijen over welke men klaagt, niet te waken viel, en dat alléén bij eene betere regeling van het personeel van ambtenaren, aan de bescherming der bevolking als eene eerste voorwaarde tot eene gewenschte ontwikkeling — niet in naam, zoo als reactionnaire liberalen die willen — kon gedacht worden!

Dat nu is sedert jaren het thema geweest der *behoudende* partij. Zij is het juist geweest, die in Indie zelf tot deze opleiding, tot werkzaamheid, vooreerst binnen de fabrieken en gebouwen, als daarmede niet tredende in de inlandsche huishouding en het dorpsbestuur, het meest heeft bijgedragen. De mannen van die partij waren het, die vele, aanvankelijk gebrekkige, regelingen in het kultuurstelsel gaande weg hebben verbeterd, en menig bezwaar, dat in den aanvang bestond, hebben uit den weg geruimd. En indien hier en daar de koffij-kultuur, trouwens reeds sedert *vele* jaren, met meer gemak gedreven wordt, zoodat het toezigt daarover minder inspanning vereischt dan elders of bij andere takken van landbouw, en hier méér daar minder reeds begint te zweemen naar eene kultuur welke vrijwillig behandeld wordt: dan heeft men het te danken aan hen, welke er eene eer in stellen tot de *behoudende partij* te behooren, doch die, door een misverstand of wat dan ook, naar 't schijnt, door den Minister van Kolonien in de cathegorie n°. I wordt gerangschikt, maar tot welke, wij hopen het van harte, hij blijken zal *zelf* te behooren!

De *derde* rigting, welke de Minister voorstaat, ligt dus eigenlijk in de rigting van de *eerste.* Deze laatste *streeft* naar hetgeen ook de Minister wil: « oplossing van de verpligte kultuur in *vrijwilligen* teelt, in het algemeen belang van moederland en Indië. » Zij wil, zij heeft er altijd op aangedrongen, bescherming, ontwikkeling, opleiding der bevolking van Java. Zij heeft tallooze malen daartoe, breedvoeriger of beknopter, de middelen aangewezen. Zij heeft dit niet slechts nu in de laatste tijden, maar voor jaar en dag gedaan. Zij heeft het gedaan *openlijk* door middel der pers, of, zoo als wij wel meermalen hoorden, in vertrouwelijke nota's en memoriën, in adviezen en rapporten aan 't Indisch Gouvernement en het Opperbestuur. Zij heeft de verbeteringen die aan te brengen waren, als met den vinger aangewezen. Zij heeft voor de daarstelling van dammen en waterleidingen, voor opmeting der landerijen, voor een beter stelsel van grondbelasting bij elke gelegenheid, welke zich daartoe aanbood, geijverd; en zij deed het, omdat zij alleen dáárin zag het meest zekere middel tot toenemende welvaart, tot ontwikkeling en bescherming der bevolking, als zoo vele gegevens, om den Javaan tot zelfstandigheid, tot denken en handelen op te leiden, waarvan het besef, dat hij ook vooral door eigene, vrije arbeidzaamheid zijn lot kan verbeteren, de natuurlijke gevolgen moesten zijn. Of zou men waanzinnig genoeg wezen, om dat alles voor te staan en het toch op den duur bij het oude te willen laten blijven, en voortdurend den Javaan de *verpligting* te willen blijven opleggen, om koffij, suiker, indigo enz. te planten, wanneer hij uit eigen beweging, uit eigen vrijen wil zich daartoe aan het Bestuur aanbood?

Waar is dus die rigting n°. 1, van welke de Minister van Kolonien gewaagde? Bij schrijvers van eenige autoriteit, in organen van eenigen naam, hebben wij deze rigting nooit zien voorstaan, ook zelfs bij anderen niet, en wij zouden dus gaarne alsnog van Z. Excell. vernemen, wie het zijn: « die beweren dat het kultuurstelsel moet blijven bestaan, *onveranderd, zoo als het nu werkt.* »

Wij vleijen ons, dat de Minister dit bij nadere overweging ook zal inzien, of anders welwillend genoeg zal zijn, de door hem bedoelde rigting duidelijker aan te geven. Zonder dit zou de verwarring in de denkbeelden, welke nu reeds omtrent den aard en het doel van het kultuurstelsel bestaat, noodeloos grooter worden, en men ten laatste niet meer weten wat de een en wat de ander wil! En is het ook al geweest, dat de hier bedoelde partij juist niet met zoo vele woorden ten allen tijde en bij iedere gelegenheid gezegd heeft, dat zij die opleiding verlangt, om de verpligting, welke tot de teelt van producten voor de europeesche markt tot dus verre op de bevolking rust, te verminderen en van lieverlede geheel te doen ophouden, om zoo doende het gouvernement niet alleen dezelfde maar nog grootere voordeelen uit het stelsel van kultuur te doen deelachtig worden, dan door *verpligten* arbeid, zoo als thans: dan is zulks alléén hier aan toe te schrijven geweest, dat die toekomst bij eene behoorlijke ontwikkeling van het kultuurstelsel, er van zelf uit moet voortvloeijen! Immers zij die de ontwikkeling der bevolking, hare opleiding en bescherming, bij verspreiding van steeds toenemende welvaart voorstaan, streven als van zelf naar zelf naar oplossing van het tegenwoordige stelsel in voorschreven geest, en het is dus onbillijk om hen, welke die ontwikkeling van den Javaan door de hierboven omschreven middelen op het oog hebben, toe te dichten dat zij het kultuurstelsel *onveranderd*, *zoo als het nu werkt*, *zouden wenschen te behouden.*

Of de tweede rigting nl. van hen « die het kultuurstelsel hoe eer hoe beter opgelost of afgebroken willen zien, » in de Tweede Kamer, zoo als de Minister zeide, geene vertegenwoordigers vindt, meenen wij te moeten tegenspreken. Let men op zoo menige redevoering door de reactionaire-liberalen in de Kamer uitgesproken, op het drijven van diezelfde opposanten in hunne Tijdschriften en organen buiten de Kamer, met het eenig doel om het publiek tegen het door hen gehate kultuurstelsel in te nemen en, met den ondergang van dat stelsel, zich zoo spoedig doenlijk in het belang van wat zij noemen « vrijen arbeid en vrije industrie » van Java en zijne bevolking meester te maken: dan houden wij het er voor dat de Minister van Kolonien, zoo als dit helaas, te dikwijls plaats gevonden heeft, de koloniale oppositie hier zeer verschoonend heeft bejegend; terwijl daarentegen de behoudende partij, welke het meest voor de Regering gestreden en steeds gepoogd heeft in haar eene magt en zelfstandigheid te handhaven, welke zij zelve, tot schromelijke schade voor de goede zaak, meer en meer prijs geeft, weinig bemoedigende handeling van de zijde der Regering ondervindt. Maar daarbij willen wij nu niet stilstaan. En of nu de *vierde* rigting streeft naar oplossing van het kultuurstelsel in vrije industrie, of, zoo als de rigting n°. 2 wil, oplossing van dat stelsel « hoe eer hoe beter, » 't is zoo ongeveer hetzelfde. Ziet men op de middelen, welke die rigting n°. 4 aanwendt om tot haar doel te geraken, vooral op haar ontwijken van discussie over wat *zij* haar *stelsel* noemt, dan bewijst dit reeds genoeg dat zij wél wil overvleugelen, telkens wanneer zij daartoe haar kans schoon ziet, maar in hare argumenten te zwak is om openlijk in het strijdperk te treden en hare tegenstanders van hun ongelijk te overtuigen. Dit moest o. i. voor het Opperbestuur voldoende wezen, om niet, zonder noodzaak, aan de eischen der koloniale oppositie meer en meer toe te geven en de prerogatieven der Kroon in te korten. Want, men geloove ons, de partij, welke men thans halverweg zoo vriendschappelijk de hand reikt, is *nooit* te verzadigen; en wat de Regering daarmede meenen mogt te zullen behouden, zal haar ontrukt worden, magteloos als zij zich zelve van lieverlede maakt, om op den duur weêrstand te kunnen bieden!

In het *Bataviaasch Handelsblad* komt een pennestrijd voor tusschen den redacteur H. en de heeren R. en W. v. K., over het muntwezen in het algemeen en het wegvloeijen van het zilver in het bijzonder.

H. zoekt het redmiddel in muntverzwakking met 4°/₀, als zijnde dit de meerdere waarde, welke het zilver door vracht, verzekering en onkosten in Indie heeft boven de waarde in Nederland.

Zonder ons een beslissend oordeel aan te matigen in eene zaak van zoo speciale studie als het muntwezen, durven wij toch wel het gevoelen uitspreken dat H. dwaalt. De prijzen toch van alle zaken lossen zich op in eene zekere hoeveelheid fijn zilver. Hoeveel zilver nu in eene munt is, en welken naam men er aan geeft, is geheel onverschillig. Begrijpen wij de zaak goed, dan is de oorzaak van het wegvloeijen van het zilver van Java daarin gelegen, dat de wissel doorgaans nog te hoog is. Vóór de muntwet van 1854 was de wissel 95°/₀; nu zou die, om met de meerdere waarde van het zilver in Indie verband te houden, 104 à 105°/₀ moeten zijn. Het schijnt dat het bestuur steeds poogt den wissel te houden beneden 103°/₀; omdat de Regering, die het geld grootendeels met oorlogschepen verzendt en slechts een gedeelte laat verzekeren, het zilvergeld tot dien prijs in Indie kan leveren en dus in zeker opzigt bij de particulieren vooruit is.

Bedriegen wij ons niet, dan wordt nu de inwerking ondervonden van de bepaling der muntwet van 1859, dat de gulden voor Indie dezelfde intrinsieke waarde moet hebben als de Nederlandsche gulden. Dat was, niet in naam maar in de daad, eene muntversterking. De invloed daarvan moet zich zoowel op de prijzen als op den wissel doen gevoelen. Dit is nog slechts ten deele het geval geweest; van dáár het bezwaar, dat, ofschoon groot voor het oogenblik, echter slechts van voorbijgaanden aard is.

Uit het gezegde volgt, dat men zich in Indie, en niet minder hier te lande op nieuw bedriegt, als men gelooft, dat verkoop van producten op Java in het ondervonden bezwaar zou voorzien. De quaestie van de muntvoet is geheel vreemd aan die van het al of niet verkoopen van Gouvernements-producten in Indie.

[*Wij verwijzen overigens naar het belangrijke artikel over hetzelfde onderwerp, dat onder de Ingezonden stukken is opgenomen.*]

Ingezonden Stukken.

Uitvoer van zilver van Nederl. Indie.

In de per laatste mail ontvangen exemplaren van het *Bataviasche Handelsblad* wordt eene niet onbelangrijke plaats ingenomen door eenige artikelen aan den «uitvoer van zilveren munt naar Singapore» gewijd.

Door een lid der redactie (H.) werd het onderwerp het eerst ter sprake gebragt, en zijn vertoog heeft de strekking aan te toonen, dat om het beweerde nadeel van dien uitvoer tegen te gaan, geen ander noch beter middel denkbaar is, dan de uitgifte van Nederlandsch Indische munt van een' lageren standaard dan den thans bestaanden: omverwerping derhalve van het, na zooveel beraad en met zulke groote kosten ingevoerde stelsel, volgens hetwelk de Nederlandsche standpenningen tevens het wettig betaalmiddel der kolonie zijn en schepping van eene nieuwe munt, gegrond op het verschil in waarde van het zilver in de kolonien, vergeleken met het Moederland.

Het kan niet bevreemden, dat een zoo ingrijpend voorstel al dadelijk in Indie zelf tegenspraak ontmoet heeft. De bestrijders, drie in getale, hebben zich geheel op het wetenschappelijk standpunt trachten te plaatsen, door den eersten schrijver op den voorgrond gesteld en hebben daardoor het bewijs geleverd niet te behooren tot de oudgasten, waartegen reeds bij voorraad protest was aangeteekend. Van die verschillende zijden zijn vele juiste opmerkingen gemaakt, die ten deele door de redactie zijn moeten beaamd worden. Ze allen hier te toetsen zou tot beschouwingen leiden, veel te uitvoerig voor een eenvoudig courанten-artikel, dat geene volledige behandeling van een zoo belangrijk, maar tevens zoo ingewikkeld vraagstuk als dat van het voor Nederlandsch Indie meest geschikte muntstelsel kan ten doel hebben.

Nogtans gelieven onze overzeesche landgenooten het ons ten goede te houden, dat wij, hulde doende aan de wijze, waarop onderwerpen als het aangehaalde door de Indische pers worden behandeld, het nogtans wagen ook in dit voor Nederlandsch Indie bestemd weekblad eenige opmerkingen te doen opnemen, die ons bij de lezing der artikelen in het *Bataviasch Handelsblad* uit de pen vloeiden.

Zeer juist wordt H. teregt gewezen met opzigt tot zijne bewering, dat door de gelijkstelling van den Indischen gulden met den Nederlandschen, wat het zilvergehalte betreft, eene œconomische dwaling zou zijn, in zoo ver als daardoor aan den Indischen gulden eene hoogere waarde zou zijn toegekend, dan hij werkelijk bezit. Te regt wordt aangetoond, dat de waarde, waarop het muntstuk geslagen wordt, niets ter zake afdoet, maar de hoeveelheid fijn zilver, welke een gegeven muntstuk bevat, uitsluitend de waarde regelt. Het kan dan ook bezwaarlijk in twijfel worden getrokken, of elke muntverzwakking op zich zelve is buiten staat om op de circulatie — en dit toch is het terrein dat H. bij zijn voorstel betreedt — eenigen afdoenden invloed uit te oefenen. Waar het derhalve betalingen geldt voor zaken, waarbij de Staat met de ingezetenen in mededinging treedt, mag het onverschillig heeten, welke metaal-waarde de tot betaling gebezigde standpenningen hebben; doch de zaak verandert, waar rede is van betalingen op de benaming van het muntstuk, niet op de intrinsieke waarde daarvan gegrond. Onder deze rubriek rangschikken zich de betalingen aan ambtenaren, waarvoor T. v. K. in de bres springt, en het ligt voor de hand, dat wanneer de Staat, aan de denkbeelden van H. gevolg gevende, van elken gulden, voor zoodanige betalingen benoodigd, 4 cents wilde afknippen (gelijk R. dat zeer eigenaardig uitdrukt), wel voor de koloniale schatkist eene daaraan geëvenredigde besparing zou worden verkregen, maar alleen ten koste van de ambtenaren, die op den vollen gulden hadden gerekend. Het behoeft naauwelijks opgemerkt te worden, dat de zaak hierdoor op een geheel ander terrein wordt gebragt, dan dat der circulatie: een terrein nogtans, dat wel degelijk is betreden toen er rede was van de schepping van een nieuw muntstelsel voor Nederlandsch Indie, getuige het vlugschrift van een onzer meest geachte staathuishoudkundigen in 1851 uitgegeven (1), terwijl door een ander schrijver: *Eene stem uit Indie over het Indische Muntwezen, opgenomen in het Tijdschrift voor Staathuishoudkunde en Statistiek*, door Mr. B. W. O. E. Sloet tot Oldhuis, d. 4, st. 4, 1848, de aanmunting van Nederlandsch Indische guldens op een gehalte van 8^{505} wigtjes fijn zilver werd aangegeven, zoodat de eer der uitvinding niet eens aan H. toekomt. De wetgevende magt was echter van oordeel, dat de goede trouw met zich bragt, dat de Nederlandsche gulden den nominalen Indischen gulden integraal verving; en wanneer men voor het denkbeeld, om aan de Indische standpenningen eene lagere waarde dan de Nederlandsche toe te kennen, terugdeinsde op een tijdstip, dat de depreciatie van den Indischen gulden algemeen erkend was en door den onveranderlijken wisselkoers van 95 cents Nederlandsch voor een gulden Indisch werd bevestigd, zou het voorzeker niet van groote onbillijkheid zijn vrij te pleiten, thans zoodanigen maatregel te nemen, nu alles op de leest van het Nederlandsche muntstelsel is geschoeid en de wissel voortdurend pari of daarboven genoteerd wordt.

Maar het wordt tijd dat we tot het eigenlijk terrein van discussie terug keeren.

De ingrijpende maatregel door H. voorgestaan moet ons redden van het groote kwaad, in den uitvoer van Zilver van Ned. Indie gelegen. Is dit euvel in de daad zóó groot? W. v. K. waagt het dit te betwijfelen en schijnt volgens zijne eigene bewering, in Indie nagenoeg alleen te staan. Wij hopen dat zoowel zijne als deze onze regelen er toe mogen bijdragen hem eenige medestanders te doen erlangen en, kan het zijn, de publieke opinie, waarop hij zich beroept, in zijn voordeel te doen overslaan.

(1) *Het Muntwezen van Nederlandsch Indie*, door Mr. W. C. Mees. Te Amsterdam bij P. H. van Kampen, 1851,

Geregelde uitvoer van edele metalen uit onze kolonien is geene nieuwe zaak, en in vroegere jaren werd daartegen op goede gronden te velde getrokken. Terwijl het feit zelf is blijven bestaan, is echter de aanleiding geheel veranderd. Vroeger was de uitvoer van zilver een blijvend kenmerk van den onvoldoenden toestand van het muntwezen, en vond de regel, dat daar waar verschillende munt als wettig betaalmiddel wordt aangenomen, steeds het minste waardige betaalmiddel in curculatie blijft hare toepassing. Thans daarentegen verkeeren muntstelsel en circulatie in een gezonden toestand. Er wordt nergens over gebrek aan circulerend medium geklaagd, en het is alleen de overvloed van specie die den uitvoer mogelijk maakt. Dat die overvloed op zich zelf een nadeelig verschijnsel zou zijn, meenen wij met grond te mogen betwijfelen. Men is toch reeds sedert lang teruggekomen van de dwaling, dat het aanwezig blijven van edele metalen op zich zelf den rijkdom van den betrokken staat aangeeft; integendeel, waar specie gere geld in- en uitgevoerd wordt, bestaat eene ruime geldmarkt, en even als het steeds voorzien zijn der markt van eenig gewoon artikel van verbruik voor den handel eener plaats gemak en voordeel oplevert, is dit met de specie het geval. Zeer te regt worden dan ook geene kunstmiddelen als uitvoerregten of wat dies meer zij aangewend om den specie-uitvoer te belemmeren. Laat men de zaak aan haren vrijen loop over, dan herstelt zich het evenwigt van zelf en de edele metalen, die niet voor den geldsomloop benoodigd zijn of niet tot andere einden worden gebezigd, worden door andere waarden vervangen.

Dat de uitvoerder der specie geen verlies lijdt ligt voor de hand. Hij treedt als kooper op van een artikel, dat door zijn overvloed en andere oorzaken, tot billijken prijs verkrijgbaar is en doet daar zijn voordeel mede. De specie deelt in dit opzigt in het lot van de andere artikelen, waarvan overmatige aanvoeren plaats vinden. Wordt b. v. van eene zekere soort Manufacturen eene belangrijke hoeveelheid aangevoerd dan zal dit den prijs drukken en de gelegenheid, doen ontstaan tot wederuitvoer op een voet, die den exporteur voordeel laat. De invoerder blijft derhalve de lijdende partij. En daar nu de Regering de grootste invoerder van zilver is, wordt het verlies hoofdzakelijk door haar of liever door den Staat geleden. De verschillende schrijvers schijnen het hierover tamelijk eens te zijn; maar om na te gaan in hoever ten deze werkelijk verloren wordt, moet het eigenaardig standpunt der Regering in het oog worden gehouden, en dit schijnt door geen hunner te zijn geschied.

De Indische Regering heeft jaarlijks behoefte aan belangrijke geldswaarden ter dekking van het nadeelig slot der Indische kas. Specie-uitzending en wissel-afgifte zijn de middelen, die tot voorziening in dit te kort worden aangewend. Een en ander wordt gekweten uit de koloniale baten, die in het Moederland beschikbaar komen en deze worden dan ook, telkens voor zooveel noodig, èn tot uitzending van specie èn tot betaling van uit Indie getrokken wissels gebezigd. Nu moge men welligt met grond kunnen beweren, dat de speciezendingen zouden kunnen worden beperkt en daarentegen aan de wissel-afgifte meerdere uitbreiding gegeven: het blijft nogtans een feit dat de Regering op veel minder kostbaren voet specie kan aanvoeren dan dit voor particulieren mogelijk is. Volgens het aangenomen stelsel van verzekering wordt toch niet slechts in vele gevallen assurantiepremie bespaard; maar de Staat behoeft geen intrest in rekening te brengen, gelijk een particuliere uitzender zou moeten doen, daar de rijksgelden steeds renteloos blijven liggen en alzoo geen renteverlies geleden wordt. Door specie-verzending voorkomt de Regering tevens de daling van den koers, welke onvermijdelijk zou zijn, wanneeer zij zich uitsluitend door wissel-afgifte van fondsen wilde voorzien.

Wij meenen dan ook dat, ofschoon het niet te ontkennen valt dat de Gouvernements-specie-uitzendingen er toe bijdragen om, althans in sommige gevallen, onze Engelsche naburen in Oost Indie van Java uit op goedkooper voet van specie te voorzien dan zij die regtstreeks uit Europa kunnen bekomen, hieruit nogtans voor de kolonie geen nadeel voortspruit, en dat het nadeel voor den nederlandschen Staat veel minder belangrijk is dan het wordt uitgemeten.

En welke zou nu de loop der zaken zijn, wanneer, gelijk door een der schrijvers wordt aangegeven, de verkoop van producten in Indie in meerdere mate dan thans werd dienstbaar gemaakt aan de voorziening in het te kort der Indische kas?

Vooreerst mindere specie-uitzending en daardoor vermindering of volstrekte staking van den weder-uitvoer. Wij willen dit gaarne toegeven, maar men verlieze niet uit het oog, dat dan al ligt een kwaad in omgekeerden zin zou kunnen ontstaan, te weten tijdelijk gebrek aan specie; en onzes inziens ware dit bezwaar wel zoo groot als dat van den overvloed, waarover men thans klaagt. Het is toch reeds opgemerkt, dat particulieren onmogelijk op even billijken voet, specie in Indie kunnen aanvoeren als het Gouvernement; en de wisselkoers zal dus wel aanmerkelijk moeten dalen, dat is voor de trekkers ongunstiger worden, om specie-zendingen van eenig belang uit te lokken. Maar, dit bezwaar daarlatende, zal elke uitbreiding aan den verkoop van producten in Indie gegeven, de behoefte aan wissel-afgifte door de particuliere huizen doen toenemen en alzoo den koers drukken. Zoodanige daling zal natuurlijk en niet kunstmatig zijn. Zij wordt dan ook in geenen deele door ons gewraakt, want slechts al te zeer wordt in Indie aan het geliefkoosde denkbeeld van een koers op of nabij pari vastgehouden; maar wij vragen van onzen kant: wie zal de lijdende partij zijn? Niemand anders dan de Staat zelf; want eensdeels zal bij de afgifte van Gouvernementswissels, die toch wel bezwaarlijk geheel zal kunnen vermeden worden, die dalende rigting moeten worden gevolgd, en anderdeels zullen de koopers der producten, bij de bepaling hunner inkoopprijzen, het verlies op den wisselkoers in rekening brengen en derhalve zooveel minder bieden. Het is ons dan ook niet gegeven in te zien, hoe door dit middel het verlies zou kunnen worden voorkomen, dat de Staat thans bij de overbrenging zijner gelden van Nederland naar Indie lijdt.

S.

Vlugtige opmerkingen betrekkelijk de katoenteelt in Nederlandsch Indie.

De algemeene bekommering over den strijd tusschen de Noordelijke en Zuidelijke of slavenhoudende Staten van de Noord-Amerikaansche Unie, en het gevaar, waarmede de belangrijkste tak der fabriekmatige nijverheid in Europa, bij de te duchten stremming in den katoenhandel, bedreigd wordt, noopt onwillekeurig naar middelen om te zien, door welke aan de daarin gelegen bezwaren kan worden te gemoet gekomen. In Groot-Brittannië, waar de grondstof van het katoen, bij de verbazende ontwikkeling der lijnwaad-industrie, tot de onontbeerlijkste behoeften behoort, is men reeds sedert jaren er op bedacht geweest, om zich aan eene cijnsbaarheid jegens Amerika te onttrekken, welke men zich met ergernis getroosten moet. De internationale geschillen die nu en dan tusschen deze twee magtige, en, in zekeren zin, vijandige Staten gerezen en, hoe dan ook, bijgelegd zijn, dragen steeds de onmiskenbare blijken der afhankelijkheid, waarin de onderwerpelijke nijverheid van Engeland tegenover Amerika verkeert. Van daar de rustelooze pogingen ter ontwikkeling van de katoenteelt in de onderscheidene Britsche koloniën, waartoe ook Australië behoort, en de middelen, die in het werk worden gesteld, om zich in andere landen van productie de grondstof te verschaffen. Onze Indische bezittingen inzonderheid, wekken daartoe meer en meer de belangstelling op, zooals kan blijken uit de opkoopen voor Engelsche rekening van het ruwe katoen uit onderscheidene gewesten van ons gebied, waar de teelt van het product, hoe ook teruggegaan, bij eenige aanmoediging eene nieuwe bron van welvaart kon openen.

Inderdaad mag men het betreuren, dat het katoen, een van oudsher alom op de eilanden van den Archipel aangekweekt en winstgevend product, in sommige streken — Palembang alleen uitgezonderd — nog slechts tot binnenlandsch verbruik verbouwd wordt. Deze bijzonderheid verdient te meer opmerking, wijl de katoenstruik, als tweede gewas na de rijst geteeld, binnen vier maanden tijds vruchten afwerpt, zonder zwaren arbeid te vorderen. En dat de teelt van het gewas op Java met de zeden en begrippen van den inboorling strookt, kan reeds dàäruit blijken, dat zij, die weleer landen van den Vorst in gebruik hadden, verpligt waren tot de levering, als schatting, van katoenen garens. Het aanplanten uit eigene beweging van katoen in verschillende streken van Java, bewijst trouwens genoegzaam, dat de cultuur daarvan winstgevend is. In Demak onder anderen bedroeg de vrijwillige cultuur in 1859 eene productie van 100,000 pikols ongezuiverd katoen, waarvan 10 m. Nieuw Orleans (*Gossypium relegiosum Sw.*), eene uitmuntende soort, die ook in het Palembangsche gebied welig tiert. Wanneer men nu in aanmerking neemt, dat de gewone inlandsche soort (*G. herbaceum*) als *tweede gewas*, gemiddeld 15 pikols per bouw ongezuiverd katoen oplevert, ter waarde van 75 tot 80 gulden, dan mag men de opbrengst daarvan inderdaad voordeelig noemen.

Te Palembang, waar de katoenteelt tot de geliefkoosde bedrijven van den landbouw behoort, en zonder tusschenkomst van het bestuur plaats heeft, bedraagt de productie jaarlijks, alleen voor den uitvoer, 25 tot 30,000 pikols, welke tot het gezuiverde in verhouding staat als 22 : 6. Onder eenigzins gunstige omstandigheden kan men de opbrengst aldaar op 20 pikols per bouw rekenen, ter gemiddelde waarde van 110 gulden (1). Het ruwe product wordt, behalve hetgeen tot eigen gebruik dient, meestal naar China uitgevoerd, vermoedelijk wel wijl de handenarbeid in dat land de zuivering minder kostbaar maakt, dan op de plaats van voortbrenging, waar een arbeider zelden meer dan 1 katti ($\frac{5}{4}$ Amst. pd.) gewigt katoen daags van de zaden scheidt, die hier alleen nog voor de voortplanting waarde bezitten. In China daarentegen, waar alles wat tot bemesting dienen kan, wezenlijke waarde bezit, worden de zaden gebruikt om daaruit olie te persen en tot bevruchting der voedingsgewassen, aan welker product onder eene zoo digte en talrijke bevolking, als die van het Hemelsche Rijk uit den aard der zaak meermalen gebrek is.

Onder de katoensoorten, waarmede in verschillende gewesten van ons Indisch gebied proeven zijn genomen, verdient, behalve het Nieuw Orleans, het Zee-eiland katoen van de Bahama-eilanden (beoosten de golf van Mexico) bijzondere aanprijzing, wijl het niet alleen een ruim product geeft, maar zich ook gemakkelijker dan andere soorten van de zaden laat afscheiden en in den handel zeer gewild is. Beide soorten behooren tot de *eenjarige* gewassen, die bij eenige teregtwijzigingen in den juisten tijd van zaaijing en ook wat de wisseling der zaden en akkers en de woeling des bodems betreft, om ontaarding te verhoeden, in onderscheidene streken met voordeel kunnen worden aangekweekt. Palembang en de Lampongs inzonderheid verdienen in de eerste plaats daartoe in aanmerking te komen. Naar onze meening echter, wordt tot aanmoediging van de katoenteelt in het algemeen de ondersteuning van Gouvernementswege vereischt, zoowel ter verbetering van de landbouwkundige werktuigen en gereedschappen, als tot uitbreiding van den veestapel, waaraan in beide gewesten dringende behoefte bestaat. Wij laten hier buiten beschouwing het gebrekkige werktuigje (zijnde twee dunne op elkander werkende rollen) warmede de kapas voor eigen gebruik gezuiverd wordt, in tegenstelling b. v. van den Saw Gin of zaagbok, waarmede één neger in Amerika 300 pond katoen daags zuivert. De «roller gin» of cylinder-bok, een almede door water of paarden gedreven toestel, bewijst desgelijks, dat men in Amerika steeds naar verbeteringen streeft, ter besparing van levende krachten voor den veldarbeid. Onafscheidelijk toch van den meerderen arbeid, dien de neger verrigt, mag bovenal aan de volmaaktheid der werktuigen worden toegeschreven, dat de zuivering van het ruw katoen aldaar minder dan elders op de kosten van productie drukt, en dat ook de vezelen ongedeerd blijven. Dat bodem en luchtgesteldheid in de Zuidelijke Staten van Amerika voor de katoenteelt bijzonder geschikt zijn, lijdt geen twijfel: de verbazende uitbreiding der productie in die streken bewijst dit ten volle, hoewel niet mag worden voorbijgezien, dat men zich daar bijna uitsluitend aan dien tak der landbouwende nijverheid blijft toewijden; doch ook pleit daarvoor de omstandigheid, dat elders, in omgekeerde verhouding, teruggang in de productie wordt waargenomen.

(1) Bij de beoordeeling der productie van Palembang behoort men in het oog te houden de betrekkelijk geringe bevolking, die daarenboven, behalve de gewone voedingsgewassen, ook nog tabak en gambir-teelt, en velerlei natuurlijke voortbrengselen inzamelt.

In Algérie, waar van wege het Fransche Gouvernement millioenen schats zijn besteed, om aldaar de katoenteelt in het leven te roepen, zijn alle pogingen vruchteloos gebleven, zoodat die tak van landbouw wel haast geheel verlaten zal worden. En na eene duur gekochte ervaring, volgens welke ook de *koffijboom*, het *suikerriet*, de *indigo*, de *banaan* en de *bamboe* aldaar niet tieren, wenscht men zich in Algérie voortaan uitsluitend te bepalen bij den korenbouw, waarvoor bodem en luchtstreek voortreffelijk zijn en de bevolking voorliefde betoont.

Terugkeerende tot het onderwerp, waaraan de bovenstaande beschouwing is gewijd, namelijk de uitbreiding der katoenteelt in onze Oost-Indische bezittingen, geven wij bescheidenlijk in overweging om, even als zulks op Java met den tabak het geval is, aan bijzondere personen (mits Nederlanders!) te vergunnen zich in die streken te vestigen, waar de bevolking geneigdheid voor de teelt van katoen betoont en het product ter fabriekmatige bearbeiding door haar kan worden afgeleverd. Dààr, waar de bedoelde teelt, zonder nadeel voor de voedingsgewassen kan geschieden, zou zelfs de regtstreeksche tusschenkomst van het bestuur — even als bij de andere ondernemingen van landbouwende nijverheid — aan de onderneming kunnen worden verbonden. In het eerste geval, wanneer namelijk overeenkomsten met de hoofden of bevolking worden aangegaan, zouden wij het voor den ondernemer wenschelijk achten, dat hem uitzigt werd gegeven op den geregelden afzet tegen billijke prijzen, van het product, na zuivering en afpakking. Ter bereiking van dat doel is het noodzakelijk, dat de handelmaatschappij de zaak in beschouwing neme en ondersteune. Als voorwaarden daarvan zou men aan den ondernemer de verpligting kunnen opleggen, om het behoorlijk gezuiverde en naar eisch afgepakte product af te leveren aan de agenten van de factorij op de strandplaatsen, aan welke naast de keuring van de qualiteit, de bevoegdheid moet worden toegekend, om daarvoor prijzen te besteden in verhouding tot de marktwaarde van het katoen. Het toezigt van Regeringswege op den gang der onderneming, behoort in het belang der bevolking — onzes inziens — in beginsel gehandhaafd te worden, ter vermijding van willekeur bij den ondernemer, hetzij die met de hoofden overeenkomsten sluit, hetzij hij het product regtstreeks van den producent opkoopt. Eene behoorlijke regeling der wederzijdsche belangen mag doen vermoeden, dat quantiteit en qualiteit daardoor zullen toenemen, en naar onze meening kunnen wij aldus, zonder *eigenlijken* dwang, wat de kosten der grondstof betreft, met onze magtige Engelsche naburen in Britsch Indie wedijveren. Bij de zorgwekkende ontwikkeling van de lijnwaad-industrie van het moederland toch, is de katoen-productie in alle landen onder Britsche heerschappij meer en meer eene levensvraag geworden, waarvan de oplossing met angst en bekommering wordt verbeid, naar mate de verwikkelingen in de Noord-Amerikaansche Unie toenemen, vermits toch eene gebeurlijke stremming in den toevoer van het katoen, Engeland met woelingen bedreigt, die de maatschappelijke orde in gevaar brengen. Ter toelichting van deze beschouwing, zij het ons geoorloofd te verwijzen naar de onderstaande statistieke opgave, nopens productie en verbruik van het katoen.

Ten slotte zij ons geoorloofd, den wensch te uiten, dat de Regering in deze vlugtige opmerkingen eenige nuttige wenken mag aantreffen, die haar kunnen nopen, om in het belang van onze Nederlandsche nijverheid en van onzen handel en scheepvaart de *katoenteelt* in onze Overzeesche bezittingen te bevorderen; eene teelt, die zich ook in het belang der Indische bevolking aanprijst en tot vermeerdering kan strekken van de welvaart en den bloei, waarin Nederland zich bij voortduring mag verheugen.

Leiden, 18 Mei 1861. W. L. DE STURLER.

Statistieke Opgaven, nopens de productie en verbruik van het katoen in onderscheidene landen. Poolgrenzen van den katoenplant; productie van de Vereenigde Staten en uit Egypte en verbruik in onderscheidene landen enz.

Gossypium. Van 0 tot 45° Noorderbreedte en 0 tot 35° Zuiderbreedte. Van 0 tot 34° gemiddeld bij luchtwarmte 82 tot 68° Fahr. is de voordeeligste groeiplaats voor de *G. barbadense*, *G. hirsutum* en *G religiosum*, terwijl *G. herbaceum* met goed gevolg in de gematigde luchtstreek wordt aangekweekt, vooral bij zomertemp. van 73—75° en wintertemp. van 48—46° (Algerie uitgezonderd!).

In Noord-Amerika: de Zuidelijke Staten, Centraal-Amerika, Brazilie, Cuba en Haïti.

Afrika: Barbarijsche kust, Egypte, Nubie, Abyssinie, Guinea en Kaap-kolonie.

Azie: Arabie, Perzie, Klein-Azie, Turkestan, Armenie, Indie, Thibet, China, Siam en de eilanden van den Indischen Archipel.

Australie: Nieuw-Holland van 10 tot 30° Zuider-breedte en Nieuw-Guinea.

De plant tiert het weligst op de kustlanden, en als de beste soort beschouwt men het Zee-eiland katoen (*G. barbadense*) van een aantal eilanden in de onmiddellijke nabijheid der kust van Georgie en der Carolina's en op een gedeelte van het vasteland der genoemde Staten.

Productie als maximum in de Vereenigde Staten bedroeg in 1857: 1,048,282,475 pond; 1856: 1,351,421,701 pond. Nieuw-Orleans alleen in 1859: 1,669,274 balen van 450 pond. Egypte: 24,888 balen of 11,200,000 pond. In 1859 bedroeg de oogst der Vereenigde Staten 3,851,481 pond, ter waarde van 43,439,980 pd. st.

Verbruik in onderscheidene landen van Europa en in de Vereenigde Staten (in balen gerekend).

Frankrijk	517,000	
Belgie	53,000	
Holland	101,000	
Duitschland	265,000	
Triëst	81,000	
Genua enz.	90,000	
Spanje	112,000	
Rusland	230,000	
	1,449,000	
Groot-Brittannie	2,174,000	(Invoer in 1858: 2,422,716 balen) (1).
Ver. Staten	595,000	
	4,218,000	Balen (à 450 tot 500 pd.)

(1) Volgens statistieke bescheiden is van al wat tot de katoen-industrie behoort, het onderhoud van 4 millioen zielen in Groot-Brittannie afhankelijk.

Vrijheid en gelijkheid in Indie.

«Garibaldi's beeldtenis, in wien de Javanen «ook een Profeet wanen te aanschouwen, die als «verlosser der overheerschte volken gezonden is, «vindt men thans bij de meeste Regenten en min-«dere hoofden,» aldus wordt mij geschreven. Ik heb reden om aan dat berigt geloof te hechten, maar dan vraag ik: wie heeft de schuld dat zulke beschouwingen bij de Javaansche Grooten en Hoofden ingang vinden?

De engelen des lichts kunnen de schuld hiervan niet dragen, want dan zouden hun duistere vlakken aankleven en zij zouden derhalve niet engelen des lichts zijn; en zij zijn het toch wel! ergo kan het hun schuld niet wezen. Bovendien verklaarden zij zelf onlangs, dat zij nooit voorstanders van vrijheid en gelijkheid in Indie zijn geweest en dat de Minister van Buitenlandsche Zaken een karikatuur schetste en niet de engelen des lichts kon bedoelen, toen hij zeide: «Wilde «men dáár (in Nederlandsch Indie) de beginselen «van vrijheid en gelijkheid toepassen, die de be-«schaafde Europesche volken, en dan nog niet «bij alle, den grondslag van wetgeving en staats-«economie uitmaken, men zou een toestand schep-«pen, waarvoor die maatschappij niet rijp is, en «waartegen zij hoogstwaarschijnlijk niet bestand «zou zijn.» Zij kunnen geen karikaturen zijn, dat zeggen zij zelf; ergo zijn er geen leden in de Tweede Kamer, die aldus denken en die dit verlangen. Er zou nog iets mogelijk wezen, namelijk dat de Minister de engelen der duisternis, die wanstaltige satans en grimmige kwelgeesten, in zijn rede bedoelde; maar dit zou zich zelf tegenspreken en daarom is het maar in het geheel niet vermeld. Wat zou het de achterlijkheid van Nederland bewijzen, indien er geen voorstanders van vrijheid en gelijkheid in Indie in de Vertegenwoordiging zitting hadden! Gelukkig is dit echter niet het geval, zoo als door een stortvloed van bewijzen kan worden aangetoond. Wie die voorstanders zijn, wil ik niet trachten aan te wijzen; genoeg zal het wezen om hen, die door de zoo even genoemde verklaringen aan bestaan van dusdanigen mogten twijfelen, met een paar voorbeelden van het tegendeel te overtuigen.

De eerste paragraaf van het eerste Voorloopig Verslag op het ingediende Regerings-reglement, gehandhaafd en beantwoord in de verder gewisselde stukken, geeft troostrijke gronden voor die twijfelaars; zij luidt aldus:

In de eerste plaats werd, ook naar aanleiding van het onderling overleg tusschen de voorzitters der Afdeelingen omtrent de aan deze overweging te geven leiding, de vraag gesteld, of men zich met den *vorm*, waarin het voorgedragen wetsvoorstel is vervat, kan vereenigen. Deze vraag heeft zich aanvankelijk in een andere opgelost, namelijk: of de Regering wèl heeft gedaan door bij het zamenstellen van het nieuwe Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indie, wat de indeeling en rangschikking der bepalingen betreft, het bestaande reglement zooveel mogelijk te volgen; dan wel of het verkieslijk ware geweest, daarbij in dat opzigt de Nederlandsche Grondwet ten grondslag te leggen.

In al de Afdeelingen waren verscheidene leden, die zich vóór dit laatste denkbeeld gestemd toonden. Hunnes inziens was de thans behandelde wet geheel iets anders dan de vroegere regerings reglementen voor Nederlandsch Indie, welke als niet veel meer dan instructien voor den Gouverneur-Generaal konden worden beschouwd, terwijl het hier meer de invoering van een vast regeringsstelsel voor de overzeesche bezittingen gold. Dit was zoo waar, dat de Minister van Kolonien ergens had gezegd, dat deze wet zooveel als eene grondwet voor Indie zijn zou. Zij behoorde dit te zijn, ook in dien zin, dat daarbij zoowel aan de inlanders, als aan de in Indie gevestigde Nederlanders eene behoorlijke handhaving hunner regten en belangen verzekerd wierd. Nam men dit aan, dan was het eigenaardig, dat de wet, ook in haren uitwendigen vorm, het beeld der Nederlandsche Grondwet wedergaf. Het Indisch Burgerlijk Wetboek is op de leest der burgerlijke wetgeving hier te lande geschoeid. En waarom zou dan de overeenstemming, die de Regering in het eene geval nuttig heeft gekeurd, in het andere moeten ontbreken?

En als de vorm alleen op dergelijke gronden wenschelijk werd gekeurd, wat zou de inhoud van het Regerings-reglement dan wel moeten zijn, eer hij voldoen kan aan hen die zulk een vorm verlangen? Men behoeft dan ook maar de stukken, die tusschen de Regering en Volksvertegenwoordiging bij de behandeling van het Regerings-reglement zijn gewisseld, met een vlugtig oog te doorloopen, om zich te overtuigen dat de voorstanders van vrijheid en gelijkheid hun beginsels ook in Indie toepasselijk rekenden. Wil men één van de duizend en een voorbeelden? Men sla dan maar weêr de Voorloopige Verslagen open en men zal daarin onder de opgenoemde redenen waarom men het voorgedragen Regerings-reglement wegens onvolledigheid afkeurde, een geheele rubriek vinden, waarin gevorderd wordt de toepasselijk-verklaring van verschillende artikelen van de Nederlandsche Grondwet op Indie. Zelfs werd de toepasselijk-verklaring van het 166ste artikel (1) gevorderd, voor zoo ver dit aan de belijders der onderscheidene godsdiensten gelijke aanspraak op het bekleeden van ambten, waardigheden en bedieningen geeft! Zou, na de vervulling van dien wensch in de tegenwoordige omstandigheden, Indie nog lang een Nederlandsche bezitting blijven? De Regering antwoordde dan ook kort af, dat zij aan dien wensch geen gevolg kon geven, «omdat de «algemeene naleving van de daarin nedergelegde «bepalingen lijnregt zou strijden met het regerings-«stelsel, gevorderd voor eene uit vreemdsoortige «bestanddeelen zamengesteld en gedeeltelijk door «de wapenen overheerschte bevolking.»

Uit dit alles blijkt, dat, indien de Minister van Buitenlandsche Zaken in zijn rede van 23 April jl. karikaturen schetste, het geen kinderen der phantasie zijn, maar gegrepen uit de werkelijkheid.

Doch wat heeft dit alles te maken met het portret van Garibaldi? Eenvoudig dit.

Met een gerust geweten kunnen de lichtvrienden verklaren, dat zij geen schuld hebben aan de invoering van Garibaldi's portret. Zouden echter zij, die bij de behandeling van het Regerings-reglement en van het Reglement op de drukpers zoo veel politike wijsheid omtrent de vrijheid van drukpers hebben te berde gebragt, den grond niet hebben voorbereid, het zaad niet hebben gestrooid, waaruit zoo iets is gegroeid? Zou Garibaldi's portret de inlandsche Grooten en Hoofden aangenaam hebben kunnen zijn, zouden zij aan dien man zulk een profetische zending hebben kunnen toedichten, indien hun niet zoo dikwerf in rijm en onrijm was toegezongen en toegeschreeuwd dat.......?

S. K.

(1) Art. 166 van de Grondwet luidt: »De belijders der onderscheidene godsdiensten genieten allen dezelfde burgerlijke en »burgerschapsregten, en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen.»

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG 26 APRIL.

(*Vervolg en slot van nommer* 19.)

De heer **Blussé van Oud-Alblas**: Mijnheer de Voorzitter, het is met eenigen weêrzin dat ik mij in de discussie meng, die geopend is door den geachten afgevaardigde uit Amsterdam, omdat ik vrees de verdenking op mij te laden dat ik ook al behoor tot die soort van voorstanders van vrijheid van handel, die zeer ingenomen zijn met die vrijheid zoolang als het hunne eigen industrie niet raakt, wat de Engelschen noemen *freetraders with an exeption.* Gelukkig kan ik evenwel wijzen op eene vroegere herinnering van 10 jaren geleden. Toen in het jaar 1850 behandeld werd de begrooting voor Kolonien voor 1851, kort na mijn eerste optreden alhier, had er eene vrachtvermindering plaats gehad van *f* 140 met 15 per cent op *f* 120 met 15 per cent. Die vrachtvermindering werd toen ook vinnig bestreden en ook van de zijde van Amsterdam. Ik bevoud mij toen in deze Kamer tegenover den afgevaardigde uit Amsterdam, die raadspresident was toen tot deze laatste vrachtvermindering besloten werd.

Die afgevaardigde betoogde dat het Gouvernement verleenen moest bestaanbare vrachten; ik betoogde, dat het Gouvernement nooit zou te weten komen wat bestaanbare vrachten waren, maar dat vraag en aanbod elkander moesten regelen, en dat hooge vrachten de reeders niet baten konden, dewijl daaruit eene binnenlandsche concurrentie zou geboren worden, die, aangezien de schepen op toerbeurten varen, die toerbeurten zoo veel zoude verminderen als de vrachten werden verhoogd. Die beginselen ben ik nog toegedaan, maar ik acht het onjuist hier te spreken van protectie in meer of minderen graad. Het geldt hier volstrekt geen quaestie van protectie of monopolie, waaromtrent eene Regering voorschriften te maken heeft; wij hebben hier te doen met het gewone geval, dat de rijke koopman, die vele goederen en schepen heeft, in casu de Regering, de vracht marchandeert met den onvoorzigtigen reeder die een te groot kapitaal heeft vastgezet in de reederij. De Regering heeft daartoe volkomen regt. Dat gebeurt elken dag. Hij die in de gunstigste omstandigheden verkeert, schrijft de wet voor. Dat heeft de Regering hier ook gedaan. Eene andere vraag is echter, of zij nobel, of zij verstandig heeft gehandeld. Is de Regering wel zoo geheel onschuldig aan die buitensporige scheepsruimte? Een voormalig Minister van Finantien (de heer van Bosse) knikt mij toestemmend toe: maar ik betwijfel het. De Australische vrachten hebben wel is waar eene buitengewone impulsie gegeven aan den scheepsbouw. Ik erken dit volkomen. Maar dit is gebeurd in 1853. Uit de statistiek van den scheepsbouw blijkt dat de meeste schepen gebouwd zijn in 1854, 1855, 1856 en 1857, dus in die jaren dat de vaart het drukst was, want van de schepen, die in 1854 van stapel liepen, was in 1853 de kiel gelegd, terwijl de schepen van 1857, toen het druk vertier heeft opgehouden, van diegene waren, die in 1856 de vermindering nog niet voorzagen. Maar nu is in 1853, juist toen de scheepvaart zulk eene vlugt nam, het Gouvernement uitgescheiden met vrachtvermindering. Het Kabinet van 1848 heeft in 1850 de vracht verminderd van *f* 140 met 15 per cent op *f* 120 met 15 per cent. Dit is niet de eenige vrachtvermindering geweest. Nog eens heeft dat Bestuur die vracht verminderd op *f* 110, maar na 1853 heeft men met verdere vermindering opgehouden. Het ware juist toen de tijd geweest om daarmede door te gaan, om te profiteren van die gewilligheid der reeders om te bouwen; dat zou juist het oogenblik zijn geweest om de vrachten te verminderen, en wel verre dat ik er een troostgrond in zou zoeken, dat men de reeders niet overvallen heeft, want dat men de vrachten nu het eerst sedert 1853 verminderd heeft, vind ik dit allertreurigst. De treurige toestand van de reederijen zou welligt voorgekomen geweest zijn. Maar nu hij bestaat zou dit thans eene reden moeten zijn om *nu* de vrachten niet te verminderen.

Maar al is de Regering onschuldig aan het groote getal schepen, zij is niet onschuldig aan den toestand van de vloot. De Regering heeft op allerlei wijzen — en ook nu nog doet zij het — de vrijheid der reeders belemmerd om schepen te bouwen, zoo als zij die het geschiktst zouden oordeelen om voordeel te behalen en te kunnen concurreren met vreemde schepen. Wanneer ik zou willen verhalen al wat ten aanzien van de vrachten is gebeurd, zou men zich naauwelijks kunnen voorstellen dat dit nog in de 19de eeuw heeft plaats gehad. Daar bestond een lijst van schepen, die alleen het voorregt hadden om te varen voor het Gouvernement. Het is mijn voornemen niet om oude veeten weder op wekken en ik zal dus al die oude zaken niet uiteenzetten, maar ik moet alleen herinneren, dat in 1844, om den bouw van groote schepen tegen te gaan en om te weeg te brengen dat het grootst mogelijke getal schepen aandeel had in de retourvrachten van het Gouvernement, een *systéme de bascule* is uitgevonden. Men heeft toen gezegd, dat de standaardvracht alleen toepasselijk zou wezen op de schepen, die minder uitleverden dan 400 last, en dat de schepen voor elke 100 last die zij meer uitleverden over de gansche lading *f* 5 minder zouden genieten per last, en zoo vervolgens opklimmende met elke 100 uitleverende lasten *f* 5 minder per last over de geheele lading. Daardoor heeft men den bouw van groote schepen op eens tegen gegaan. Dit is in 1853 wel veranderd, maar toch de bepaling gebleven, dat schepen, metende boven de 400 last, *f* 5 minder zouden genieten, en derhalve heeft de Regering het bouwen van groote schepen steeds blijven drukken en belemmeren; en die bepaling bestaat nog. Nogtans, om met voordeel te kunnen concurreren met vreemde schepen, moet men zeer groote vaartuigen hebben, want men ziet op Java en overal zeer groote Amerikaansche, Engelsche, ja zelfs Zweedsche klippers komen, terwijl onze vloot door de Regering stelselmatig klein gehouden is.

De Minister heeft straks nog eene vroegere historie opgehaald om de waarschuwing te verdedigen tegen de beschuldiging van ontijdigheid. Hij meent, dat de waarschuwing tijdig genoeg gedaan was. Maar ik vraag: is het niet onbillijk ten aanzien van de handelaren, die, eene beurt ziende naderen, afgezien hebben van eigen speculatie of ander emplooi voor hunne schepen te zoeken, en die nu op slag gewaarschuwd worden, dat de vracht verminderd is? Maar eene andere vraag is nog: is het verstandig van de Regering, die vrachten zoo zeer te verminderen? Wat zal het gevolg daarvan zijn? De vloot is nu in de twee laatste jaren met 40 schepen verminderd. Zij bedroeg nu op 1 Januarij jl. nog 539. Van dat getal heeft de maatschappij in den regel jaarlijks slechts $\frac{1}{2}$ noodig; maar men kan niet rekenen dat ieder schip elk jaar eene reis doet. Dan ook zijn er particuliere producten disponibel, die ook scheepsruimte behoeven, zoodat het getal van schepen, wanneer wij het ruim stellen, niet meer dan met $\frac{1}{3}$ de behoefte der maatschappij overtreft. Maar $\frac{1}{3}$ van die vloot bestaat uit zeer oude schepen, die nu nog in de vaart gehouden worden, maar die ter zijde zullen worden gesteld zoodra zij reparatie behoeven en dan in eens aan de Regering zullen ontvallen. Het tijdstip kan dus zeer spoedig aanbreken, dat de Regering weder hoogere prijzen moet betalen, omdat de scheepsruimte dan niet meer beantwoordt aan de behoefte. Maar is het nu van de Regering als koopman te Batavia (om nog niet van haar te spreken als consignataris naar Nederland) verstandig, dat zij het tijdstip van die hooge vrachten verhaast? Hooge vrachten staan altijd in verhouding met lage prijzen van de producten. Toen de groote vlugt in de scheepvaart aanleiding had gegeven, dat in 1853 de particuliere vrachten waren gestegen tot *f* 135, toen waren de prijzen der suiker *f* 11½ voor n°. 16; en in dezelfde verhouding waarin de vrachten gedaald zijn, is de prijs van de suiker op Java bestendig gestegen. Aangezien nu het Gouvernement jaarlijks groote hoeveelheden suiker op Java verkoopt, geloof ik dat men ligtelijk in de prijzen zou terugwinnen wat men aan de vrachten meer betaalde.

Maar meer nog dan voor de reederijen is de vrachtvermindering schadelijk voor een stand, voor welken wij altijd in Nederland sympathie gehad hebben, namelijk den zeemansstand. Wat moet er nu van die menschen worden, wanneer er eensklaps 150 schepen uit de vaart worden genomen? Wat moet er worden van die wakkere zeelieden, die, na jaren zwervens en zwoegens, eindelijk het doel van hun streven, het bevel over een bodem verkregen hebben? Wat moet er worden van die kweekschool van matrozen waarmede men in tijden van gevaar onze vloot zou kunnen bemannen? Ik geloof, dat dit een belang is, hetwelk men wel bij de vermindering der vrachten in overweging had mogen nemen.

Maar hoe dit ook zij, ik geloof dat de Regering met dezen maatregel op dit oogenblik te nemen niet zeer staatkundig heeft gehandeld. In allen gevalle, ik zou huiverig zijn, dien maatregel te prijzen, want ik zou gelooven, dat ik dan de verdenking niet zou ontgaan van door speculatiegeest gedreven te worden.

De heer **Cool**: Ik zal de Vergadering niet lang bezig houden met eene repliek op hetgeen de Minister van Kolonien tegen mijne bedenkingen heeft ingebragt. Ik wensch alleen te zeggen, dat ik evenzeer als hij, evenzeer als iemand ben een voorstander van handelsvrijheid; dat ik geen vriend ben van begunstiging van eenigen tak van nijverheid. Integendeel, ik heb in mijne eerste rede laten doorvloeijen, dat ik aan een flinken maatregel de voorkeur zou geven boven het stelsel, nu door de Regering aangenomen, een stelsel van langzame slooping. De heer Minister heeft aangevoerd dat de vrachtvermindering nu in milderen zin is ingevoerd dan de voorlaatste, die *f* 20 plus 15 pCt. bedroeg. Ik geef dit volkomen toe, maar ik vraag, of die vermindering niet eindelijk hare grenzen zal bereiken, of men niet zal moeten komen tot een normaal cijfer, vooral nu de ondervinding geleerd heeft dat de scheepvaart met die *f* 110 zonder de 15 pCt. niet bestaan kan. Als de Regering op dezen weg voortgaat en de vrachten nog verder vermindert, dan acht ik het veel beter om de quaestie te laten beslissen door den gewonen loop en haar te laten regelen door vraag en aanbod. De Minister had dan veeleer moeten zeggen: ik wil nog verder gaan dan mijn voorganger heeft aangekondigd; ik zal beproeven voor nog lagere prijzen te bevrachten. Dit werd dan het natuurlijk standpunt der zaak, en daarmede zou ik mij vereenigd hebben, omdat dan zeer spoedig zou gebleken zijn dat de Regering zich bedrogen zou hebben. Ik ben het geheel eens met den vorigen spreker dat dan de Regering weêr tot hooge prijzen zou moeten komen en *f* 150 in plaats van *f* 110 zou moeten besteden. Maar ik zie volstrekt het belang van den Staat niet in, om door het terugbrengen der vrachten tot op *f* 110, de kleine reederijen als met studie ten onder te brengen, zoo als thans de bedoeling is. Wil men liever tegenover de groote reederijen staan, in de hoop beter bediend te worden, men zal, nu men de winst ontneemt die nog gerekend wordt met de 15 per cent over te schieten, ongetwijfeld daarin slagen, maar, ik heb het gezegd, men zal dat spoedig met de besteding van hooger vrachten moeten boeten. Het belang der Regering laat zich dus, met het oog op de vrachtsvermindering, moeijelijk verdedigen.

De heer **Loudon**, *Minister van Kolonien*: In de eerste plaats wensch ik een antwoord te geven aan den geachten spreker uit Dordrecht, die een overzigt heeft gegeven van de maatregelen door vroegere Regeringen omtrent de vrachtverminderingen genomen. Onder anderen heeft hij een maatregel afgekeurd als ongunstig voor den aanbouw van groote schepen. Ik moet daarop antwoorden dat, als de tegenwoordige rigting der Regering doorgaat en wij spoedig tot een toestand komen dat vraag en aanbod tegenover elkander zullen staan, en wij dus op den natuurlijken weg zullen zijn, dit bezwaar zal zijn opgeheven. De reederij kan onmogelijk zonder hoogere vrachten bestaan, men zal weder tot hooge prijzen moeten komen; alles hangt af van het standpunt waarop men zich plaatst: òf de reederij klaagt òf de Regering klaagt.

De laatste opmerking van den geachten spreker is geweest, dat de zeemansstand op die wijze alle bescherming zal missen. Maar ik vraag, of het voor de Regering een motief kan zijn de eene bescherming in stand te houden om eene andere in het leven te kunnen roepen? Ik geloof niet dat dit in de bedoeling kan liggen

De geachte spreker uit Amsterdam heeft te kennen gegeven, dat aan een flinken maatregel de voorkeur zou worden gegeven; ik versta daardoor dat alle verband van wege het Gouvernement zou worden opgeheven, zoodat de Handelmaatschappij den vrachtprijs zou betalen naar mate van vraag en aanbod. Ik had de hoop gekoesterd, dat men met meer spoed tot dien toestand had kunnen komen. De laatst afgetreden Minister van Kolonien ontving op den laatsten dag van zijn bestuur eene commissie van reeders uit Amsterdam. Daar ik den volgenden dag zou optreden, noodigde hij mij uit die vergadering bij te wonen. De woordvoerder der commissie was een geacht en zeer vrijzinnig koopman te Amsterdam. Hij liet zich in denzelfden geest uit. Hij zeide dat het onmogelijk was, dat de reederij tegen *f* 110 per last kon varen; de Regering had dus oneindig beter gedaan alle verband op te heffen. Mijn antwoord was, dat de Regering niets liever wenschte dan tot den natuurlijken toestand te komen. Wanneer het dus waar was, dat men niet voor *f* 110 per last kon varen, dan zou ik mij daarin verheugen, want dan was het te verwachten dat geene schepen wierden aangeboden en dat men op eenmaal tot den natuurlijken toestand zou zijn gekomen. Intusschen moet ik doen opmerken, hetgeen trouwens aan de leden der Kamer uit de nieuwspapieren bekend is, dat de Handelmaatschappij geen gebrek aan schepen voor de bevrachtingen heeft gehad. Ik heb alleen dit weinige nog willen antwoorden.

De heer **van Bosse**: Slechts een enkel woord over de quaestie, die laatstelijk een onderwerp van beraadslaging heeft uitgemaakt. Ik zal zeer kort kunnen zijn. Ik begin met groot genoegen te betuigen, dat het door mij bedoelde onderwerp althans niet tot die behoort, waaromtrent de Regering schuwt zich aan het dwangjuk van een beginsel te onderwerpen: daaromtrent heeft zij althans een goed beginsel gehandhaafd. Ik hoop dat zij bij haar besluit zal blijven volharden, niettegenstaande de bezwaren die daartegen ingebragt zijn.

Aan de beide sprekers, die hunne bedenkingen tegen de vrachtvermindering hebben ingebragt, wensch ik eenvoudig deze vraag te doen: wat men ook moge zeggen over de laagte, waartoe de vrachten gedaald zijn, is het zeker dat de reederijen nog altijd van de Regering vrachten ontvangen die aanzienlijk boven den marktprijs zijn; de Regering betaalt nog altijd *f* 40 à *f* 50 boven den algemeenen marktprijs der vrachten. Nu moet ik zeggen dat dit toch een niet onaardig voordeel is; en ik zou wel in overweging willen geven om aan de reederijen dit aanbod te doen, dat zij zich namelijk zouden verbinden, wanneer de marktprijzen soms een anderen loop nemen mogten en de vrachten eens op de algemeene markt tot *f* 200 of *f* 250 per last zouden stijgen, ook alsdan tegen den lageren prijs van *f* 110, zonder eenige verhooging, te willen blijven varen. Zoodanig een voorstel zou billijk zijn. Maar ik durf zeer betwijfelen, of, indien men al *op dit oogenblik* daartoe genegen zou zijn en zich bereid verklaren om zulk een contract aan te gaan, wanneer het op stuk van zaken aankwam, men dan wel schepen zou vinden; en of de reederijen dan niet het beginsel van vrijheid van handel zouden inroepen en zeggen: »ik ga met mijne schepen, waar ik het meest kan verdienen.»

In het bezwaar van den geachten spreker uit Dordrecht deel ik niet, dat deze maatregel nadeelige gevolgen voor den zeemansstand zal kunnen hebben. Er is toch in ons Vaderland een zeer belangrijke tak van scheepvaart, die zonder eenige bescherming en zonder eenige verzekering van vrachten niet alleen bloeit, maar zich uitbreidt. Welnu, indien dan de groote zeevaart hier moest zijn eene broeikastplant, die niet anders in stand kon blijven dan, om het woord protectie niet te bezigen, door aanzienlijke premien, die boven de markt uit de schatkist worden betaald, dan zal ik mij troosten met het gelukkig vooruitzigt dat een hoogst belangrijke tak van zeevaart hier te lande bestaat, die zoodanige premien-protectie niet behoeft en die zonder dat kan bloeijen en zich uitbreiden. Ik zou mij vleijen met het vooruitzigt dat de zeelieden, die dan op de groote zeevaart ontbeerlijk waren, ruimschoots gelegenheid zouden vinden om hun bedrijf uit te oefenen op de schooners, galjooten en koffen, die in de noordelijke provincien van het Koningrijk met goed gevolg voortdurend worden gebouwd en, ik herhaal het, zonder eenige de minste protectie, in de vaart zijn en blijven.

De heer **Loudon**, *Minister van Kolonien*: In hetgeen zoo even is in het midden gebragt door den geachten afgevaardigde uit Zuthpen, vind ik aanleiding om te verklaren — en dat strekke tevens om alle misverstand weg te nemen — dat de Regering bepaald voornemens is niet op den maatregel van de vrachtvermindering terug te komen. Ik meende dat het thans de geschikte gelegenheid was om deze verklaring af te leggen.

De heer **Hoffman**: Ik had het voornemen niet mij in deze discussie te mengen, omdat ik begreep, gelijk nu laatstelijk door den Minister is gezegd, dat aan den maatregel niets te doen was. Ik ben het niet eens met hetgeen in Amsterdam is geschied, waar menige reeder geweigerd heeft zijne schepen te doen opnemen in de bevrachting. Ik zou als reeder in dat gevoelen niet gedeeld hebben, om de eenvoudige reden dat het Gouvernement hier meester van de zaak is en als bijna eenige bevrachter kan zeggen; dáárvoor zult gij varen, of stil liggen. Er is dus niets aan te doen. Maar, even als in 1850, moet ik ook thans verklaren, dat mijns inziens de maatregel van het Gouvernement onedelmoedig is; het Gouvernement toch is de grootste oorzaak van het overgroot aantal schepen, alleen voor die vaart geschikt, dat wij bezitten. Ik heb den Minister hooren zeggen, dat men de vracht van de particulieren met de vracht van het Gouvernement vergeleken had en dat men die meer in evenredigheid had willen brengen. Maar dat moet niet de grondslag van beoordeeling van het Gouvernement wezen.

Ik heb hooren spreken van de *markt*. Maar wat is de *markt* van de vrachten? Qua Gouvernement moet men vragen: wat is eene *bestaanbare* vracht? De markt, waarvan men spreekt, is geen markt; wordt beneden de normale vracht bevracht, dat zijn schepen die het gewaagd hebben op avontuur te varen, zonder bevrachting; een jaar of wat geleden zijn er schepen genoodzaakt geweest voor *f* 40 van Java naar huis te varen; dat zal men wel geen marktprijs noemen.

Ik geloof dat het Gouvernement moet zorgen voor de instandhouding van de handelsvloot in zijn eigen belang, niet door protectie, maar door ten minste, als monopolist, voor den overvoer van de producten, te vragen: wat is eene *bestaanbare* vracht. Ik hoop dat het in het vervolg van dat standpunt zal uitgaan en zich niet zal regelen naar de vracht welke ongelukkige schepen *moeten* aannemen, om niet nog *meer* te verliezen.

Het Gouvernement mag ook wel in aanmerking nemen dat de reederijen veel verloren hebben na de invoering der scheepvaartwetten. In 1850 heb ik mij in de andere Kamer daartegen verklaard, en er aangetoond, dat in drie jaren tijds vóór de invoering der scheepvaartwetten jaarlijks gemiddeld niet meer dan drie vreemde schepen met lading uit Indie hier zijn aangekomen, terwijl dit aantal in de laatste drie jaren is geklommen tot 66. Hoe meer gebruik er gemaakt wordt van de bevoegdheid om koloniale produkten op de Javaansche markt te verkoopen, hoe meer men de Nederlandsche reederijen benadeelt. Wanneer men de laatste statistieke opgave ziet van de producten ter vrije beschikking op Java, dan blijkt dit te strekken voor omtrent 120 ladingen: er is dus geen reden om aldaar nog meer gouvernements-producten bij te voegen.

Het heeft mij verheugd, dat het tweede gedeelte van den maatregel, ook door den Minister onbillijk genoemd, ingetrokken is, zoodat er kans bestaat dat de reederijen door betere uitvrachten eenigermate hare verliezen zullen kunnen dekken. Ik hoop dat wanneer er weder eens sprake mogt zijn van vermindering der vrachten, men van een ander standpunt zal uitgaan.

De algemeene beraadslaging wordt gesloten.

Het EENIG ARTIKEL en de BEWEEGREDENEN worden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Het *wets-ontwerp tot verdere regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over* 1858, aan eene stemming onderworpen, wordt met algemeene (60) stemmen aangenomen.

Bij deze stemming waren de heeren Wintgens en Mackay afwezig.

Verslag van het beheer en den staat der Oost-Indische bezittingen over 1858.

Het bij art. 60 der Grondwet bedoeld Verslag van het beheer en den staat der kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen over 1858, bij missive van den Minister van Kolonien van 4 December 1860 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden, werd in handen gesteld eener Commissie om daarover rapport uit te brengen. Het Verslag werd eerst in het begin van Februarij gedrukt aan de leden rondgedeeld, en de daarbij behoorende staten in de laatste dagen van die maand.

De Commissie heeft onder dagteekening van 7 Mei rapport uitgebragt en vangt dat aan met de verklaring dat zij zich ook thans, om vroeger aangevoerde redenen, zal onthouden van de behandeling der vraag, in hoe verre het Verslag voldoet aan hetgeen de Grondwet heeft bedoeld. Maar het is haar een aangename pligt, in het algemeen te mogen opmerken, dat, niettegenstaande de vele leemten en gebreken, dit Verslag ook wederom getuigt van het voortdurend streven naar verbetering. Ook is dit verslag reeds bij de Tweede Kamer ingekomen den 4 December 1860, terwijl dat over 1857 eerst werd ontvangen op den 5 Januarij 1860. De Commissie vertrouwt gaarne dat steeds op dezen goeden weg zal worden voortgegaan.

Het rapport over het Verslag van 1857 bevatte een aantal opmerkingen en vragen, waaromtrent de Kamer besloot inlichtingen van den Minister te vragen op de daarvoor vatbare punten. Ten gevolge van omstandigheden werd dit besluit eerst zeer laat genomen (op 26 April 1861), ofschoon het rapport reeds was vastgesteld op den 25 Julij 1860. De gevraagde inlichtingen hebben dien ten gevolge door den Minister nog niet kunnen worden gegeven, maar mogen nog worden verwacht. De Commissie heeft daarom gemeend, zich *in den regel* te mogen onthouden van gelijke opmerkingen en vragen, die met betrekking tot dit verslag zouden kunnen worden gemaakt en gedaan,

Bij de Commissie is een punt besproken, dat zij, uit hoofde van het buitengewoon gewigt, gemeend heeft in haar verslag voorop te moeten stellen. Het staat in verband met het voorschrift van artikel 60 der Grondwet: »De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.» Dat aan dit voorschrift tot dusverre geene uitvoering is gegeven behoeft geene herinnering, evenmin als dat het thans algemeen wordt erkend, dat aan de bedoelde wet dringende behoefte bestaat. Desniettemin is het te vreezen, dat het, uit hoofde van het groote verschil van gevoelen dat omtrent die wet bestaat, nog wel eenigen tijd zal duren vóór dat zij zal zijn tot stand gebragt. Is zij eenmaal tot stand gebragt, zij zal nog niet dadelijk kunnen werken, en werkt zij eenmaal, het zal nog lang duren vóór men er hier te Lande het gevolg van zal zien. Dit een en ander in aanmerking genomen, is bij de Commissie de vraag gerezen, of niet althans eenigermate zou kunnen worden te gemoet komen aan het bezwaar der niet uitvoering van het aangehaalde grondwetsartikel, indien het Gouvernement kon goedvinden, aan de Staten-Generaal mede te deelen de rekening van de werkelijke koloniale ontvangsten en uitgaven, ingerigt op gelijke wijze als de thans ook jaarlijks aan die Vergadering medegedeelde rekeningen van de werkelijke ontvangsten en uitgaven van het Moederland, en alzoo meer gedetailleerd dan de aantooningen, die ook thans weder bij dit verslag worden overgelegd. De Commissie meent dat daardoor althans een belangrijke stap zou gedaan worden op den weg, dien de Grondwet aanwijst. Niet alleen toch zoude de zekerheid, dat alle koloniale uitgaven later in de bijzonderheden aan eene openbare beoordeeling zouden worden onderworpen, hare hoogst nuttige zijde hebben; maar ook zoude de bedoelde mededeeling een belangrijk licht verspreiden over vele détails van de Indische huishouding, en de Staten-Generaal voorbereiden tot eene op kennis van zaken gegronde beoordeeling der Indische begrooting, die, althans volgens het laatste daaromtrent bij de Tweede Kamer ingediend wetsontwerp, aan de goedkeuring der Staten-Generaal zou worden onderworpen. Wierd de Regering genegen bevonden om aan dit verlangen te gemoet te komen, het meest wenschelijk zou dan zijn, dat bij elk koloniaal verslag telkens de rekening wierd overgelegd van het jaar, waarover het verslag loopt. Die rekening zou dan zijn een deel en een belangrijk deel van dat verslag. Mogt dit, uit hoofde van administrative bezwaren, onmogelijk zijn, men zoude zich moeten vergenoegen met telkens de laatst afgesloten rekening te ontvangen. De Commissie meent de overweging van dit denkbeeld met den meesten ernst aan de Regering te mogen aanbevelen.

De Commissie vraagt vervolgens opheldering omtrent verschillende punten en besluit haar Verslag met het voorstel, dat

daarvan, nadat het zal zijn gedrukt en rondgedeeld, ook een exemplaar worde gezonden aan den Minister van Kolonien, met verzoek om nadere mededeelingen en inlichtingen op de daarvoor vatbare punten.

Vreemde Landen en Koloniën.

Blijkens berigten uit Washington van den 3den dezer werd aldaar verzekerd dat de President Lincoln besloten had den 6den Mei de krijgsbedrijven tegen de afgescheiden Staten en derzelver medestanders met alle kracht te doen aanvangen, dewijl met den 5den de termijn zou verstreken zijn, waarbinnen hij bij zijne bekende proclamatie de opstandelingen heeft gelast in onderwerping te komen.

Den 29sten April jl. is het Congres der Confoederatie weder te Montgomery vergaderd, en heeft het eene boodschap van den President Davis ontvangen. In dit stuk wordt verklaard dat de Confoederatie hare onafhankelijkheid tot het uiterste zal verdedigen, en dat de gansche bevolking eendragtig en met geestdrift daartoe zamenwerkt. Ook wordt medegedeeld, dat er eene overeenkomst met Virginia is aangegaan, waarbij deze staat zijne magt en zijn lot met die van het Zuiden heeft verbonden, en dat andere zuidelijke Staten beloofd hebben het voorbeeld van Virginia te zullen volgen. Verder behelst de boodschap een aantal bijzonderheden, waaruit blijkt, dat het bestuur van den nieuwen statenbond reeds genoeg in regelmatige werking is.

Berigten uit New-York van den 4den dezer melden dat de conventie of buitengewone volksvertegenwoordiging van Virginia gelastigden naar het Congres der Confoederatie had gezonden, en dat de haven van Norfolk in Virginia door de zeemagt der Vereenigde Staten werkelijk geblokkeerd werd.

Blijkens berigten van den 8sten heeft de heer Lincoln eene telegraphische depêche naar New-York gezonden, waarin versterking van troepen en toezending van wapenen gevraagd worden ten behoeve van Washington. De gouverneur van Virginie heeft eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij verklaard aan een inval wederstand te zullen bieden, terwijl de militaire bevelhebber daarin gemagtigd wordt zooveel vrijwilligers als noodig mogten zijn, bijeen te roepen. De gouverneur van Noord-Carolina heeft eene oorlogzuchtige boodschap aan de wetgevende magt van dien staat doen toekomen. In die boodschap wordt de heer Lincoln aangevallen. De wetgevende vergaderingen van Tenessee en Arnkansas hebben een besluit van scheiding afgekondigd. Volgens een gerucht zullen de bondstroepen Baltimore nog deze week bezetten. Het Congres van Montgomery heeft zich voor den oorlog verklaard. De vice-president der Zuidelijke Confoederatie heeft te Montgomery eene rede gehouden, waarin hij zegt, dat nu de Vereenigde Staten de uitgifte van kaperbrieven toegestaan hebben, de Zuidelijke Confoederatie het bezit van Washington zullen vorderen, indien Maryland de Unie verlaat. Een aanval op het fort Pickens wordt te gemoet gezien.

Nederl. Koloniale Berigten.

Bij Zr. Ms. besluit van den 18 Mei 1861, no. 42, is aan den heer J. J. Rochussen, Minister van Staat, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van ridder grootkruis der Christus-orde hem door Z. M. den Koning van Portugal geschonken.

Bij Koninklijk besluit van den 20sten Mei 1861, no. 51, is aan den heer C. B. H. van Rosenberg, ambtenaar ter beschikking van den gouverneur der Moluksche eilanden, tijdelijk belast met het civiel bestuur in de Elpapoeti baai, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder van de eerste klasse der orde van Philippus den Grootmoedigen, hem door Z. K. H. den Groot-Hertog van Hessen geschonken.

Bij Koninklijk besluit van den 20sten Mei 1861, no. 50, is, op het daartoe door hem gedaan verzoek, aan den kolonel C. G. van Dentzsch, chef van het wapen der artillerie van het leger in Nederlandsch-Indie thans met verlof hier te lande, een eervol ontslag verleend uit Zr. Ms. militaire dienst, met ingang van 1 Junij 1861 en met toekenning van pensioen.

Bij Zr. Ms. besluit van den 20sten dezer, no. 58, is de luitenant ter zee van de 2de klasse J. van Assen, dienende in Oost-Indie, op zijn verzoek, eervol uit de zeedienst ontslagen met den laatsten der maand, waarin dit besluit ter zijner kennis zal worden gebragt.

Bij Koninklijk besluit van den 21sten Mei 1861, no. 70, is aan den Oost-Indischen hoofdambtenaar J. H. Vemer, laatstelijk directeur van finantien in Nederlandsch Indie, thans met verlof hier te lande, op zijn verzoek een eervol ontslag verleend uit 's lands dienst met ingang van 1 Augustus 1861 en met toekenning van pensioen.

Bij besluit van 28 April ll. heeft Z. M. bepaald dat, buiten het laatstelijk vastgestelde aantal predikanten bij de Protestantsche gemeente in Nederl.-Indie, voor de dienst bij de Protestantsche militairen van het Ned. Indisch leger, zullen worden aangesteld twee veldpredikers, ieder eene bezoldiging genietende van *f* 400 's maands en eene indemniteit voor fourage van *f* 40 's maands. Na het eerste, tweede en derde vijftal jaren wordt telkens eene tractementsverhooging van *f* 100 's maands verleend. Na eene in Indie vervulde dienst van minstens tien jaren hebben de veldpredikers aanspraak op pensioen ten laste van 's lands kas, ten bedrage van *f* 120 'sjaars, voor elk jaar dienst, behoudens een maximum van *f* 2400 'sjaars bij 20 of meer jaren dienst.

Het geheele besluit is in de *Kerkelijke Courant* opgenomen alsmede eene oproeping dien ten gevolge door de Commissie tot de zaken der Protestantsche kerken in Ned. Indie. Zij verklaart zich grootelijks te verheugen over dit gewenscht en voor het Indisch leger zoo weldadig besluit; zij acht de betrekking van veldprediker eene in meer dan een opzigt zeer schoone en begeerlijke, en wenscht twee mannen aan te bevelen, die een hart hebben voor de dringende godsdienstige en zedelijke behoeften der uit allerlei Natien bijeenvergaderde Indische militairen, en aan dien ernstigen en liefderijken zin de bekwaamheid paren om door hunne persoonlijkheid een gewenschten invloed op dien geheel eigenaardigen kring uit te oefenen, en behalve in het Hollandsch ook in het Hoogduitsch en Fransch te spreken.

De *Staats-Courant* is door het departement van finantien in de gelegenheid gesteld tot de mededeeling van de volgende opgave van de op 15 Mei 1861 in de onderstaande entrepôts aanwezige hoeveelheden *ruwe* suiker:

Amsterdam.	Pond	10.482,262
Rotterdam	"	12,605,057
Schiedam.	"	1,616,982
Dordrecht.	"	742,628
Middelburg.	"	1,665,604
Totaal . . .	Pond	27,112,533

Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius*, luit. ter zee 1ste klasse J. O. H. Arntzenius, wordt eerstdaags van West Indie te Hellevoetsluis binnen verwacht.

De commissie uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in wier handen zijn gesteld de Regeringsverslagen van het beheer en den staat der Nederlandsche West-Indische kolonien en der bezittingen ter kuste van Guinea over het jaar 1858, heeft daaromtrent onder dagteekening van 7 dezer rapport uitgebragt. De commissie vangt aan met op eene spoediger inzending der Regeringsverslagen aan te dringen, terwijl zij de noodzakelijkheid niet inziet om de verslagen over Oost en West Indie gelijktijdig in te dienen, wat welligt gedeeltelijk de schuld der vertraging is. Daar het Regeringsverslag slechts over het jaar 1858 loopt, is de zending van den heer Metman buiten vermelding en voor de commissie diensvolgens buiten beschouwing moeten blijven, niettegenstaande deszelfs onmiskenbaar belang op den tegenwoordigen toestand der kolonie. Ook de inhoud en de inrigting van het Verslag heeft der commissie aanleiding gegeven tot bedenkingen, die ook vroeger reeds gemaakt zijn; het Verslag bestaat even gelijk de meeste zijner voorgangers, uit een bundel mededeelingen betreffende het beheer en den staat der West Indische kolonien, die wel somtijds het gevoelen van den betrokken landvoogd doen kennen over deze en gene gewigtige aangelegenheid; maar vruchteloos zoekt men daarin de inzigten der Regering op de meest belangrijke onderwerpen, die, volgens de commissie, in een bij de Grondwet gevorderd verslag door de Regering te geven niet mogen worden gemist. Na deze aanmerkingen van algemeenen aard gaat de commissie het Verslag der Regering, naar de daarin behandelde rubrieken na en teekent bij elk derzelve aan waarop zij meent in het bijzonder de aandacht der Kamer te moeten vestigen, terwijl zij ten slotte voorstelt, haar rapport te doen drukken en ronddeelen, en een afdruk daarvan te verzenden aan den Minister van Kolonien.

De commissie voor de verloting der noodlijdenden op Java heeft wederom de volgende geschenken ontvangen, als: van Z. M. den Koning twee prachtige vazen, waarbij Z. M. tevens voor 100 loten aandeel heeft genomen in de verloting; van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden een kostbare schrijf- en reiscassette en een smaakvol objet de luxe; van H. K. H. Prinses Frederik der Nederlanden een zeer elegant porseleinen déjeuner-servies; van Z. H. den hertog Bernhard van Saxen-Weimar-Eisenach eene prachtige schilderij op porselein, (vrouwenbeeld, copie naar eene schilderij van Titiaan) vervaardigd door Schmidt, te Bamberg, en van Mevrouw A. F. van de Watering Alberdingk, een bijbel in folio, prachtig ingebonden in antieken lederen band.

Bij het departement van kolonien is, door tusschenkomst van den commissaris des konings in de provincie Noord-Holland ontvangen eene som van *f* 45.60½ zijnde de opbrengst eener collecte, in de gemeente Naarden gehouden, ten behoeve van de noodlijdenden door den watersnood op Java.

Te Arnhem heeft de collecte voor de noodlijdenden door den watervloed in Indie, opgebragt eene somma van *f* 3644.

Men leest in de *Delftsche Courant:*

Het denkbeeld, allereerst door heeren studenten der Koninklijke akademie alhier opgevat, om eene verloting van voorwerpen van kunst en smaak te houden, ten behoeve der noodlijdenden op Java, heeft door het gansche vaderland den meesten bijval gevonden. Niet alleen dat zich onmiddellijk eenige oud-Oost-Indische hoofd-ambtenaren, alhier woonachtig, bij die commissie hebben aangesloten, en dus mannen, die van nabij weten wat eene ramp beteekent, zoo als Java onlangs heeft getroffen, volkomen met het plan instemden, maar ook thans vormen zich allerwege subcommissiën, die met den meesten ijver werkzaam zijn om de uitvoering van het plan der commissie zooveel mogelijk te ondersteunen en te bevorderen.

De talrijke en kostbare geschenken, die de commissie dagelijks van vele belangstellenden ontvangt, en waaronder in de eerste plaats moeten worden genoemd, die van bijna al de leden van het Huis van Oranje, doen verwachten, dat deze verloting zeer glansrijk zal zijn. Ook onze stadgenooten beijveren zich, zoo door het toezenden van fraaije geschenken voor prijzen, als door het nemen van loten, hunne ingenomenheid aan den dag te leggen met het plan eener jongelingschap, die, door kiesche beleefdheden, zoo menigmalen aan de ingezetenen bewezen, op die sympathie de meest billijke aanspraak mag maken.

Op Zondag den 12den Mei overleed te Nijmegen plotseling de heer J. Baptist, majoor, kommanderende het 4de bataillon van het 1ste reg. inf., een zeer verdienstelijk officier, die zijne loopbaan in 1824 als kadet bij de 8ste afdeeling infanterie begon, en als zoodanig in 1826 met de expeditionnaire afdeeling naar Oost-Indie vertrok, aldaar gedurende drie jaren aan de verschillende veldtogten deel nam, en tegenwoordig was bij de gevangenneming van Diepo Negoro, waarbij hij zich zeer dapper heeft gedragen. In 1830 als 2de luitenant teruggekeerd, nam hij dadelijk deel aan den tiendaagschen veldtogt en werd in October 1831 benoemd tot ridder der Militaire Willemsorde 4de kl. terwijl zijne borst mede versierd was met de medaille van Java, het Metalen Kruis en de Ridderorde van de Eikenkroon.

Het leger verliest in hem een waardig hoofdofficier; zijne menigvuldige vrienden eenen warmen vriend, en zijne onderhebbenden een beminden chef. Hij laat een diep bedroefde weduwe en zeven nog alle jonge kinderen na.

Den 16den had de begrafenis met militaire eerbewijzingen op het kerkhof te Ubbergen plaats. Alle officieren van het garnizoen en die der schutterij, alsmede die te Nijmegen met verlof aanwezig, bewezen den overleden wapenbroeder de laatste eer. Aan het geopende graf werd eene treffende toespraak gehouden door Ds. J. A. Stoop, en daarna door kapitein Bunnik, die zijne uitstekende militaire loopbaan schetste en aan zijne maatschappelijke deugden den hoogsten lof toezwaaide.

Staatkundig Overzigt.

'S GRAVENHAGE, 25 Mei.

Buitenland.

Hoe het in Hongarije zal afloopen, is nog niet beslist. De Landdag zet nog steeds de beraadslagingen voort. Verwondering wekt dit niet, daar meer dan 70 leden het voord wenschen te voeren. Van allen, die tot heden spraken, moet men zeggen, dat de meesten met de grootste gematigdheid de bezwaren, welke de Hongaren jegens Oostenrijk te berde hebben te brengen, hebben besproken. De leden schijnen tot hiertoe eenstemmig van gevoelen te zijn, om bij de wetten van 1848 te volharden, zoodat aan de Regering geene andere keuze kan overblijven, dan zich op den grondslag dier wetten te stellen of tot dwangmaatregelen over te gaan.

De afgevaardigde Tisza heeft het voorstel gedaan, om, terwijl de vergadering de debatten over het adres voortzet, eene commissie te benoemen die zich met het vraagstuk der regtspleging bezig houden en den Landdag een ontwerp voorstellen zal, om dit gedeelte van de administratie voorloopig te regelen.

Wat het groote geschilpunt betreft, de betaling namelijk der achterstallige belastingen, waartoe de Hongaren niet gezind zijn, thans verneemt men, dat de inning dier belastingen, ten opzigte waarvan de Regering bereids de noodige maatregelen had genomen, geschorst zal worden, daar de Hongaarsche Landdag voornemens is, de achterstallige belastingen te dekken, tot dat deze quaestie voor goed geregeld is. Wat den Croatischen Landdag aangaat, waarvan de afgevaardigden nog benoemd moeten worden, is het berigt uit Fiume niet zeer bemoedigend, daar er sprake is, dat bijna 1500 personen hunne stemmen op „niemand" hebben uitgebragt en slechts twee hunne candidaten bij name genoemd.

De zaak van Venetie is in de Kamer der Afgevaardigden te Turin ter sprake gekomen. De graaf Cavour betwijfelde geenszins de vrijzinnige bedoelingen der Oostenrijksche ministers; maar beweerde, dat zij altijd in Venetie een onoverkomelijke hinderpaal ontmoeten zullen, hetwelk een gewigtig feit is, vooral om den invloed, dien het op de openbare meening in Duitschland uitoefent.

De Sardinische regering heeft een decreet uitgevaardigd, waarbij de administratieve bevoegdheid van de gouverneurs-generaal te Napels en op Sicilie nader geregeld wordt. Reeds vroeger meldden wij, dat de Prins de Carignan te Napels vervangen is door den heer San Martino, die, bij de aanvaarding zijner betrekking, in eene proclamatie verklaard heeft, dat hij voornemens is, nadruk en eenheid aan zijne handelingen te geven.

Wat overigens de administratieve indeeling enz. van geheel Italie betreft, voor zoover het thans onder den schepter van Koning Victor Emanuel zich bevindt, het Italiaansche Parlement schijnt van federalisme niets te willen weten en alleen eene volledige éénheid te beoogen. Men wenscht eenvoudig gouverneurs of prefecten, die regtstreeks onder het departement van binnenlandsche zaken staan.

In het bovengenoemd decreet komt ook een artikel voor, waarin bepaald wordt, dat de benoeming en het ontslag van aartsbisschoppen en bisschoppen in de Beide Sicilien voortaan tot de regten des Konings behooren. Tegen dit laatste is het officiëele orgaan der Pauselijke regering luide opgekomen.

Dat blad beklaagt zich over de gelijkstelling van het Episcopaat met burgerlijke ambten en over het regt om de bisschoppen te ontzetten, een regt, waartoe, zegt dat blad, nimmer een Protestantsch of schismatiek bestuur heeft durven overgaan.

De klove tusschen de Sardinische regering en die van Rome, is dus, gelijk men ligt bevroeden kan, wijder dan ooit vroeger geworden.

Eene petitie, gerigt aan Keizer Napoleon en Koning Victor Emmanuel, om de zaak der Fransche bezetting te Rome tot beslissing te brengen, en van 10,000 handteekeningen voorzien, is, niettegenstaande de argus-oogen der politie, van Rome aan de belanghebbenden verzonden. Of zij effect zal sorteren, wordt betwijfeld. In de laatste dagen liepen weder geruchten, dat tusschen de Fransche en Sardinische regering onderhandelingen over het vertrek en de vervanging dier Fransche bezetting zijn gevoerd, die echter gestuit zijn op het verzet van de laatstgenoemde regering, zoodat die quaestie op nieuw verdaagd kan heeten. De Fransche regering schijnt hare dubbelzinnige houding in de Italiaansche zaak nog niet geheel te kunnen laten varen, en wordt buitendien door de inwendige politiek thans meer dan ooit belet om krasse maatregelen te nemen.

De jongste circulaire van den heer de Persigny, waarbij de prefecten gelast worden alle verdachte geschriften in beslag te nemen, getuigt buitendien, dat Napoleon niet op zijn gemak is. Buitendien rijst de vraag op, uit kracht van welke wet, zullen zij die geschriften in beslag nemen? Wat is voorts eene administratieve inbeslagneming, zoo als het eigenlijk in de circulaire luidt? Verkrijgt de administratie, uit kracht van deze circulaire, het regt om in beslag te nemen, zonder dat daarop eene geregtelijke actie volgt, terwijl de inbeslagneming definitief blijft. En zoo ver gaat die circulaire, dat, eigenlijk gezegd, werken, die zelfs ten eenenmale vreemd zijn aan de politiek, niet uitgezonderd zijn. Personen, die gebannen of van het Fransche grondgebied verwijderd zijn, zullen evenmin een bundel verzen of eene verhandeling over meetkunst kunnen uitgeven, als eene studie over de Oostersche quaestie.

Van deze quaestie gesproken, hoe het daarmede zal gaan valt natuurlijk moeijelijk te voorspellen, maar opmerkelijk is het, dat, terwijl men in zijne verbeelding de Fransche troepen reeds allerlei aanstalten ziet maken, om Syrie tegen 5 Junij a. s. te verlaten, hoort men daar eensklaps de tijding uit St. Petersburg, dat Prins Gortschakoff aan den Graaf von Kisseleff, Russisch gezant te Parijs, dienaangaande het volgende heeft medegedeeld: „Laat ons de aandacht der vertegenwoordigers van de Kabinetten op het gevaar van het vertrek der troepen uit Syrie vestigen. Laat ons alle verantwoordelijkheid afwijzen nopens de gevolgen, voortvloeijende uit dat besluit; gevolgen, die wij voorzien en onder de oogen gebragt hebben."

Wij zouden haast op nieuw vragen: Zullen de Fransche troepen Syrie inderdaad niet verlaten?

Spoedig zullen wij weten, wat daar van aan is. Intusschen deden zich in de afgeloopen week weder eenige kleine sporen op, dat tusschen de Fransche en Engelsche regering niet die goede verstandhouding schijnt te bestaan, als vroeger. De zigtbare begunstiging van de Orleanistische familie, bij meer dan eene gelegenheid in Engeland reeds gebleken, zet kwaad bloed in Frankrijk.

Het Syrisch vraagstuk wordt ook thans in Konstantinopel overwogen, in tegenwoordigheid van de Europesche commissarissen. Ook verneemt men, dat de Sultan ziek is, maar wat erger is, dat de finantien van de Porte in nog ziekelijker toestand verkeeren. Alles schijnt in dien hoek zamen te loopen, dat de meer dadelijke behandeling der Oostersche quaestie niet lang achterwege kan blijven.

Terwijl men voorts uit Polen verneemt, dat de strenge maatregelen, door de Regering genomen, voortduren, luiden de berigten uit de Russische binnenlanden steeds ongunstig. De bewegingen onder de boeren nemen toe. Overal heerscht gisting — maar geene is zoo dreigend van aard, op dit oogenblik, als die welke in de zoo vermaarde Unie der Vereenigde Staten heerscht.

Volgens de jongste berigten toch, is er weinig hoop op eene vredelievende oplossing der hangende geschillen tusschen het Noorden en het Zuiden. Dit wordt te meer bevestigd door de gewigtige depêche van den heer Seward, aan den heer Dayton, den nieuwen Amerikaanschen Minister te Parijs. Zijn voorganger had allerlei hoop gegeven op eene vredelievende oplossing van het bestaand conflict, maar de heer Seward heeft openlijk en ruiterlijk verklaard, dat de Zuidelijke Confederatie beschouwd wordt als eene combinatie van oproerige Staten en dat de Unie in hare integriteit *zal* hersteld worden.

Als de handelingen van den President het zegel zullen drukken op deze verklaring, wie waagt het dan te voorspellen, wat Amerika boven het hoofd hangt?

En Europa heeft zulk een belang bij deze zaak! Denk slechts aan de katoen-quaestie! Met gespannenheid ziet men elke tijding uit New-York te gemoet!

Binnenland.

Wanneer wij de polemiek uitzonderen, die nog altijd in de dagbladen wordt gevoerd, over het verschil van koloniale rigting tusschen den Minister van Buitenlandsche Zaken en den Minister van Kolonien, dan valt er weinig nieuws deze week te melden.

De Tweede Kamer is op reces gescheiden, om, naar men verzekert, in de laatste helft der maand Junij hare werkzaamheden te hervatten, als wanneer getracht zal worden, bovenal de zoo belangrijke wet op de nationale militie in duscussie te brengen. Overigens zijn bij de Tweede Kamer bij haar uiteengaan aanhangig gebleven de volgende wetsontwerpen, als: 1o. afschaffing der slavernij in West-Indie; 2o. bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd; 3o. kanaal door Holland op zijn smalst en verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee; 4o. nationale militie; 5o. regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den raad van state; 6o. wijziging van hoofdstuk VIII (Marine) der staatbegrooting voor 1860; 7o. wijziging van hoofdstuk VIII (Marine) der staatsbegrooting voor 1861.

De Eerste Kamer heeft deze week hare werkzaamheden hervat. Sedert 29 December 1860 niet vergaderd, zijn thans aan hare overwegingen de volgende wetsontwerpen onderworpen. 1o. Nieuwe Regterlijke Inrigting; 2o. Verdere regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot van 1858; 3o. Verhooging van hoofdstuk VIII (*Marine*) der staatsbegrooting voor het dienstjaar 1860; 4o. Nadere wijziging van sommige bepalingen der wet van 12 April 1850 (*Staatsblad* no. 15), houdende vaststelling van het briefport en regeling van de aangelegenheden der brievenposterij, 5o. Bepalingen omtrent den doortogt en het vervoer van landverhuizers; 6o. Onteigening ter verbreeding en verlenging van de Marschpoortstraat te Zutphen; 7o. Verklaring van algemeen nut van den aanleg van voetpaden in de Spui- en Vlamingstraten te 's Gravenhage; 8o. Onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van eenen provincialen weg van Eindhoven, over Woensel en Son naar St. Oedenrode (Noord-Brabant); 9o. Verduidelijking van art. 28 der wet van 28 Augustus 1851 op de onteigening ten algemeenen nutte (aardhaling); 10o. Verhooging van hoofdstuk IV (*Justitie*) der staatsbegrooting voor 1861; 11o. Definitive vaststelling van hoofdstuk XI der staatsbegrooting voor 1861 (*Dep. van Kolonien*); 12o. Onteigening van perceelen ten behoeve van eene tweede algemeene begraafplaats te Amsterdam; en 13o. Vele naturalisatie-wetten.

Van deze wetsontwerpen heeft de Eerste Kamer in hare zitting van heden bereids aangenomen de Nos. 6, 7, 8, en 10; terwijl Maandag ek. de beraadslaging zal aanvangen over het wetsontwerp op de Nieuwe Regterlijke Inrigting.

De dading met de maatschappij ter indijking aan de Ooster-Schelde, vroeger door de Tweede Kamer verworpen, is thans op nieuw aan die Kamer aangeboden. Zij houdt in, dat de maatschappij aan den Staat overdraagt al de uitgevoerde werken aan het kanaal door Zuid-Beveland, met alles wat daartoe behoort, gronden, huizen, materialen zonder eenig onderscheid, en dat de Staat afstand doet van zijn regt op het waarborgkapitaal van *f* 200,000, begrepen in de concessie. Tevens verbindt de maatschappij zich om, indien voor den aanleg van den spoorweg van Rozendaal naar Vlissingen perceelen benoodigd mogten zijn, op de aan de genoemde inrigting verblijvende gronden, den Staat onmiddellijk in den eigendom van dezelve te stellen, tegen *f* 2000 per bunder. Uit hoofde van deze laatste bepaling acht de Regering, in het belang van den aanleg van den spoorweg naar Vlissingen, eene dading allezins wenschelijk. De waarde van aan den Staat bij de dading toe te kennen gronden, werken, huizen, enz. wordt op *f* 746,185 begroot, behalve de erfpacht van *f* 5 per bunder van de ingepolderde gronden.

De commissie benoemd door burgemeester en wethouders der stad Haarlem, tot regeling der te houden feesten, bij gelegenheid van de algemeene Nationale tentoonstelling van Nijverheid, heeft bekend gemaakt dat zij voornemens is van 7 tot 12 Julij 1861 in de Hertenkamp in den Haarlemmerhout, in de open lucht en voor zooverre zulks noodig is onder tenten en in een afgesloten lokaal, te houden eene tentoonstelling van bloemen, levende planten en verdere voortbrengselen van den tuinbouw. Bloemenliefhebbers en bloemisten hier te lande, zoowel als in het buitenland, worden uitgenoodigd aan deze tentoonstelling door ruime en uitmuntende inzendingen luister bij te zetten. Aan de beste verzamelingen zullen onderscheidingen en prijzen toegekend worden. Te dien einde zijn er voor een bedrag van *f* 2300 prijzen uitgeloofd. Bij elken prijs zal een getuigschrift worden uitgereikt. De commissie, overtuigd dat zij, die tot deze tentoonstelling zouden wenschen bij te dragen, nu reeds kennis moeten dragen van de prijzen, welke zijn uitgeloofd, heeft besloten tot de uitgave van een voorloopig programma, terwijl zij zich voorbehoud de nadere bijzonderheden omtrent de tentoonstelling en de daarmede te verbinden feesten, concerten, illumunatien enz., zoodra die zijn vastgesteld, door de uitgifte van een définitief programma ter algemeene kennisse te brengen. De zorg voor de tentoonstelling is door de feest-commissie opgedragen aan drie leden uit haar midden, t. w. de heeren C. G. Voorhelm Schneevoogt, Jhr. H. G. Quarles van Ufford en J. H. Krelage, welke later met eenige deskundigen eene bijzondere sub-commissie voor de tentoonstelling zullen uitmaken.

GEDRUKT BIJ C. H. SUSAN JR. TE 'S GRAVENHAGE